

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

تیم طراحی بانک سوالات استاندارد علوم و فنون ادبی ۲ پایه یازدهم

آقای حسن اصغری از منطقه سراب	درس اول
آقای حسن اصغری از منطقه سراب	درس دوم
آقای اصغر محمودآبادی از منطقه اهر	درس سوم
آقای اصغر محمودآبادی از منطقه اهر	درس چهارم
آقای محمد تقی طباطبایی ناحیه ۳ تبریز	درس پنجم
آقای محمد تقی طباطبایی ناحیه ۳ تبریز	درس ششم
آقای ناصر عزیزی از منطقه ملکان	درس هفتم
آقای ناصر عزیزی از منطقه ملکان	درس هشتم
آقای رحمان باقری ناحیه ۴ تبریز	درس نهم
خانم زهرا علیزاده ناحیه ۴ تبریز	درس دهم
خانم اعظم قره داغی میانه	درس یازدهم
خانم اعظم قره داغی میانه	درس دوازدهم

«بنام خداوند خورشید و ماه که دل را به نامش خرد داد راه»

درس یکم

طرح سوالات درس یکم : حسن اصغری - سراب

پرسش های چهار گزینه ای درس یکم علوم و فنون ادبی ۲:

۱- کدام گزینه از معروف ترین شاعران قرن نهم است؟ (آسان)

۱- شاه نعمت الله ولی ۲- دولتشاه سمرقندی ۳- جامی ۴- جلال الدین دوانی

۲- کدام گزینه از آثار جامی نیست؟ (متوسط)

۱- بهارستان ۲- رساله‌ی دلگشا ۳- نفحات الأنس ۴- تحفه الأحرار

۳- کدام گزینه از شاعران قرن هفتم است؟ (متوسط)

۱- خواجهی کرمانی ۲- عبید زاکانی ۳- حافظ ۴- مولوی

۴- کدام گزینه جاهای خالی را در عبارت زیر به ترتیب کامل می کند؟ (دشوار)

"سبک های..... و آذربایجانی از سبک..... فاصله گرفتند و کم کم سبک..... پدید آمد"

۱- خراسانی- بینابین- عراقی ۲- بینابین- خراسانی- عراقی

۳- بینابین- عراقی- خراسانی ۴- عراقی- بینابین- خراسانی

۵- کدام گزینه از ویژگی های شعر سبک عراقی نیست؟ (دشوار)

۱- غزل، کمنگ شد . ۲- شعر در این دوره نرم و دلنشیین است.

۳- بیشتر شاعران از حاکمان روی بر تافتند ۴- شعر این دوره برخوردار از معانی عمیق انسانی است.

۶- سبک عراقی..... سبک غالب متون ادب فارسی بود. (متوسط)

۱- از اوایل قرن ششم تا اوایل قرن دهم ۲- از اوایل قرن هفتم تا اویل قرن دهم

۳- از قرن ششم تا نهم ۴- از قرن هفتم تا نهم

۷- با توجه به مؤلف اثر، کدام گزینه نادرست است؟ (متوسط)

۱- مثنوی عشق نامه: فخر الدین عراقی ۲- تاریخ جهانگشا: عطاملک جوینی

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷۰-۹۶

- ۳-مرصادالعباد: حمدالله مستوفی
۸-کدام گزینه در باره‌ی "المعجم فی معايیر اشعارالعجم" درست است؟ (دشوار)
۱-اثر شمس قیس رازی است.
۴-همه‌ی گزینه‌ها از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به شمار می‌روند. وزیر مقتدر غازان خان و اولجایتو بود. مهم ترین کتاب او جامع التواریخ است. "معرف کدام شخصیت است؟ (متوسط)"
۱-شمس قیس رازی
۳-خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی
۱۰-همه‌ی گزینه‌ها از شاعران و نویسندهای قرن نهم است جزو (متوسط)
۱-جلال الدین دوانی
۲-حمدالله مستوفی
۱۱-کدام گزینه از موضوعات قرن نهم نیست؟ (دشوار)
۱-حافظ، از شاعران سرآمد این قرن است.
۲-ادبیات، رونقی تازه گرفت.
۳-هنرها یی چون مینیاتور، معماری و تذهیب گسترش یافت.
۴-شاھرخ توانست، شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار دهد.
۱۲-کدام گزینه در باره‌ی "تاریخ جهانگشا" نادرست است؟ (متوسط)
۱-نشر کتاب، مسجع است.
۲-شرح ظهور چنگیز و احوال فتوحات او.
۳-تاریخ خوارزمشاهیان
۴-فتح قلعه‌های اسماعیلیه
۱۳-به اعتراف خود حافظ غزل‌های کدام شاعر بر سبک و شیوه‌ی غزلسرایی او تأثیرگذار بوده است؟ (دشوار)
۱-سعدی
۲-خواجو کرمانی
۳-سلمان ساوجی
۴-مولوی

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۴- کدام گزینه در باره‌ی سعدی درست نیست? (متوسط)

۱- سی و پنج سال گرد جهان گشت.

۲- گلستان را به نثر و بوستان را در قالب مثنوی نوشت.

۳- در ادبیات تعلیمی، سخن گوی ضمیر خودآگاه ایرانی است.

۴- هم عصر با حافظ بود.

۱۵- عبارت "قلمرو بالندگی زبان و فرهنگ فارسی نیز عرصه‌ی وسیعی یافت" از ویژگی‌های کدام قرن است؟

(دشوار)

۴- هیچ کدام

۳- نهم

۲- هشتم

۱- هفتم

پاسخنامه‌ی پرسش‌های چهارگزینه‌ای درس یکم فنون ادبی ۲:

۱۸، ص ۳، ۱

۱۸، ص ۲، ۲

۱۴، ۱۶، ۱۷، ص ۴

۱۲، ص ۲، ۴

۱۴، ص ۱، ۵

۱۲، ص ۲، ۶

۱۵، ص ۳، ۷

۱۶، ص ۴، ۸

۱۵، ص ۳، ۹

۱۷، ص ۲، ۱۰-

۱۸ و ۱۷، ص ۱، ۱۱

۱۵، ص ۱، ۱۲

۱۶، ص ۲، ۱۳

۱۵، ص ۱۴

۱۵، ص ۲

پرسش های تشریحی درس یکم علوم وفنون ادبی ۲: طراح سوالات: حسن اصغری - سراب

- ۱- آیات زیر از کمال الدین اسماعیل در وصف کدام واقعه‌ی تاریخی سروده شده است؟(متوسط) ۲۵٪

"کس نیست که تا بر وطن خود گرید
دی بر سر مرده ای دوصد شیون بود
امروز یکی نیست که بر صد گرید"
- ۲- دلیل اصلی نام گذاری سبک شعر بعد از قرن هفتم به سبک عراقی چه بود؟(آسان) ۲۵٪
- ۳- با استقرار سبک عراقی به عنوان سبک شعر فارسی کدام قالب شعری جایگزین قصیده شد؟(آسان) ۲۵٪
- ۴- مثنوی جمشید و خورشید از کیست؟(آسان) ۲۵٪
- ۵- محتوا و درون مایه‌ی دو اثر بوستان و گلستان سعدی چیست؟(آسان) ۲۵٪
- ۶- جامی کتاب بهارستان خود را به تقلید از کدام اثر معروف زبان فارسی نوشته است؟(آسان) ۲۵٪
- ۷- در غزل‌های حافظ با توجه به اظهارات خودش تأثیر غزل کدام شاعر را می‌توان مشاهده کرد؟(متوسط) ۲۵٪
- ۸- نقطه قوت و هنر شاعری ابن‌یمین در کدام آثار او بیشتر جلوه گر می‌شود؟(متوسط) ۲۵٪
- ۹- دو تن از شعرا و نویسندگان به نام زبان فارسی که در جریان حمله‌ی مغول کشته شدند نام ببرید.(متوسط) ۵٪
- ۱۰- دو ویژگی منفی را که برای آثار تحقیقی به جامانده از قرن نهم (دوره جانشینان تیمور) ذکر شده بیان کنید.(دشوار) ۵٪
- ۱۱- قهرمان حماسه‌ی عرفانی مولوی در مثنوی چگونه انسانی است؟(متوسط) ۵٪
- ۱۲- مولوی در سروden مثنوی و دیوان شمس دو محور اساسی را مد نظر داشته است . آن دو محور کدامند؟(متوسط) ۵٪
- ۱۳- در قرن هشتم عقاید صاحبان مذهب‌های مختلفی غیر از اسلام نیز مجال ظهور و بروز یافتند علت این امر را چه می‌دانید؟ (متوسط) ۵٪
- ۱۴- نفحات انس عبدالرحمن جامی در چه زمینه‌ای نوشته شده است و جامی در پرداختن آن به شیوه کدام شاعر داستان پرداز فارسی عمل کرده است؟(متوسط) ۵٪
- ۱۵- تاریخ جهانگشای جوینی به روایت چه دوره‌هایی از تاریخ وقایع آنها پرداخته است؟(متوسط) ۷۵٪
- ۱۶- سه مورد از آثار نثر طنز آمیز عبید زاکانی را نام ببرید.(آسان) ۷۵٪
- ۱۷- سه مورد از علل روی آوردن مردم و شاعران به عرفان را در قرن هفتم بیان کنید.(دشوار) ۷۵٪
- ۱۸- شیوه‌ی کار و سبک نثر نجم الدین رازی را در مرصاد العباد بیان کنید(دشوار). ۷۵٪

۱۹- لحن سخن و شیوه‌ی غزل سرایی حافظ را توضیح دهید. (متوسط) ۱

۲۰- دو جریان نثر پدید آمده در قرن هفتم را نام ببرید و برای هر کدام یک اثر به عنوان نمونه ذکر کنید. (متوسط)

پاسخ نامه پرسش‌های تشریحی درس یکم علوم وفنون ادبی ۲:

۱- در باره‌ی قتل عام سال ۶۳۳ مغولان در اصفهان

۲- انتقال کانون فرهنگی از خراسان به عراق عجم

۳- غزل

۴- سلمان ساوچی

۵- اخلاق و حکمت

۶- گلستان سعدی

۷- خواجهی کرمانی

۸- قطعات اخلاقی

۹- نجم الدین کبری- فریدالدین عطار نیشابوری

۱۰- کتاب‌های تحقیقی این دوره عمده‌اً سطحی و تقليیدی و فاقد نوآوری‌اند.

۱۱- انسان پاک نهاد و خداجویی است که به نبرد با هوا نفس می‌پردازد.

۱۲- اندیشه در مثنوی و احساس در دیوان شمس.

۱۳- بی اعتقادی برخی ایلخانان مغول و بی تعصی برخی دیگر نسبت به مذهب رایج.

۱۴- در بیان حقایق عرفانی به شیوه‌ی تذکرۀ‌الاولیای عطار.

۱۵- شرح ظهور چنگیز خان، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان و فتح قلعه‌های اسماعیلیه حکومت جانشینان حسن صباح

۱۶- اخلاق الاشراف - رساله‌ی دلگشا - صد پند

۱۷- حمله‌ی ویرانگر مغول و هجوم وحشیانه‌ی تیمور- ویرانی بناها و آبادانی‌ها - تباہ شدن بنیان فرهنگ و اخلاق و...

۱۸- نشر او گاهی ساده و گاه دارای سجع و موازنۀ است . علاوه بر این گوینده در خلال موضوعات کتاب احادیث ، آیات و اشعاری از خود و دیگران نقل می کند.

۱۹- لحن سخن او گزنه ، طنز آمیز و سرشار از خیر خواهی و اصلاح طلبی است. در غزل او فرهنگ گذشته‌ی ایران با همه‌ی کمال ایرانی واسلامی رخ می نماید.

۲۰- ساده نویسی در آثاری مثل طبقات ناصری یا مرصاد العباد- پیچیده نویسی در آثاری چون تاریخ وصف و تاریخ جهان گشای جوینی .

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷-۰۶

سوالات درس دوم طراح سوالات : حسن اصغری - سراب

پرسش های تشریحی درس دوم علوم و فنون ادبی ۲:

۱- به هر یک از خانه ها در یک بیت که برش آوایی ایجاد کرده اند، پایه یا می گویند. ۰/۲۵

۲- وزن شعر در حقیقت حاصل چینش به سامان چه عنصری است؟ ۰/۲۵

۳- وزن از توالي چند..... تولید می شود که برای موزون کردن نوای موسیقی کلام به کار می رود. ۰/۲۵

۴- پایه ی آوایی سوم را در مصraig " که عشق از پرده ای عصمت برون آرد زلیخا را " مشخص کنید. ۰/۲۵

۵- مصraig " اسیرش نخواهد رهایی ز بند " چند پایه ی آوایی دارد؟ ۰/۲۵

۶- پایه ی آوایی دوم را در مصraig " بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم " به خط عروضی بنویسید. ۰/۲۵

۷- برابر پایه ی آوایی (د لم را) در مصraig دوم بیت زیر کدام است؟ ۰/۲۵

منجان دلم را که این مرغ وحشی

ز بامی که برخاست مشکل نشیند

۸- پایه ی آوایی پایان مصraig " دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا " کدام است؟ ۰/۲۵

الف) آش کارا ب) ش کارا

۹- واژه ی " دل انگیز " را یک بار با حذف همزه و بار دیگر بدون حذف همزه بخوانید و به خط عروضی بنویسید. ۰/۵

الف) با حذف همزه : ب) بدون حذف همزه :

۱۰- در مصraig " آتش عشق است کاندر نی فتاد " مصوت های بلند در کدام هجاهای قرار دارد؟ شماره ی هجا را بنویسید. ۰/۵

۱۱- در مصraig " دلبر جانان من برد دل و جان من " پایه های آوایی یکم و چهارم را مشخص کنید. ۰/۵

۱۲- در مصraig " چه سازم به خاری که در دل نشیند " با ذوق خود برای پایه ی آوایی سوم، پایه ی آوایی مناسبی تولید کنید و بنویسید. ۰/۵

چه سازم / ب خاری / / ن شی ند

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۳-مرز پایه های آوایی مصraig "که در دت مرهم جان می نماید" را مشخص کنید. ۵/۰

۱۴-پایه های آوایی دوم و سوم مصraig زیر را پیدا کنید. ۵/۰

او می رود /...../ها یی چ شان

او می رود /...../ها یی چ شان

۱۵-پایه های آوایی مصraig "سینه خواهم شرحه از فراق" را مشخص کنید. ۷۵/۰

۱۶-پایه های آوایی مصraig "که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل ها" را در جای خود بنویسید. ۷۵/۰

/.....ن مو دَوْلَ...../...../

۱۷-با خوانش درست بیت زیر، مرز پایه های آوایی مصraig نخست آن را مشخص کنید و هر پایه را در خانه ای خود قرار دهید. ۷۵/۰

تا دل هرزه گرد من رفت به چین زلف او

زان سفر دراز خود عزم وطن نمی کند

/.....ز گرِدِ من...../...../

۱۸-در مصraig "به دنبال محمل چنان زار گریم" هجای پنجم، هشتم و دهم را پیدا کنید. ۷۵/۰

۱۹-مرز پایه های آوایی مصraig "سلسله ای موی دوست حلقه ای دام بلاست" را مشخص کنید. ۱

۲۰-واژه های زیر را به خط عروضی بنویسید. ۱

الف) خواهرانه

ب) سجاده ها

پ) مؤذن

پاسخنامه ای پرسش های تشریحی درس دوم علوم و فنون ادبی ۲:

۱- رکن عروضی

۲- پایه های آوایی یا ارکان عروضی

۳- ضرب آهنگ

۴- ب رو نارد

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۵-چهار

۶-ب رف شانی

۷-ک بر خا

۸-ب(شی کارا)

۹-با حذف همراه: دلن گیز

بدون حذف همراه: دل ان گیز

۱۰-هجای یکم (آ)، هجای یازدهم (تاد)

۱۱-پایه‌ی آوازی یکم: دل ب ر جا

پایه‌ی آوازی چهارم: جان من

۱۲-هر پایه‌ی آوازی سه هجایی مناسب

مثل: به قلبم، خرامان، که بر جان

۱۳-ک در دت مراه مجان می‌ان ما ید

۱۴-دوم: دا من ک شان

سوم: من زه ر تن

۱۵-سی ن خا هم/شرح از ف راق

۱۶-پایه‌ی اول: ک عشقا سان

پایه‌ی سوم: ولی اف تا

پایه‌ی چهارم: د مش کل ها

۱۷-پایه‌ی اول: تا دل هر

پایه‌ی سوم: رفت ب چی

پایه‌ی سوم: نزل ف او

۱۸-هجای پنجم: مح هجای هشتم: نان هجای دهم: ر

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۹- سلسلی موی دوست حل قی دا/م ب لاست

۲۰- الف: خاهران ب: سجادها پ: مُءَذِّن ت: خُرْشید

طرح سوالات: حسن اصغری - سراب

پرسش های چهار گزینه ای درس دوم علوم و فنون ادبی ۲:

۱- کدام گزینه، پایه‌ی آوایی مناسب از جهت وزن برای جای خالی در مصraع زیر نیست؟
«بنازم به بزم....که آنجا»

- د) کنارت ج) بیا ای ب) حکایت الف) نگاهت

۲- پایه‌های آوایی کدام گزینه کمتر است?
الف) دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا
ب) اسیرش نخواهد رهایی زند
ج) مرا عهدی است با جانان که تا جان در بدن دارم.
د) الهی آتش عشقت به جان زن

۳- کدام گزینه برای جاهای خالی در بیت زیر مناسب است؟
« مدامم مست می دارد نسیم جعد گیسویت
خرابم می کند.....فریب.....جادویت»

- د) -U-U ج) -U-U ب) ---U الف) U---

۴- با توجه به مصراع زیر، کدام گزینه درست نیست?
« به نازی که لیلی به محمل نشیند »

- الف) هجای پنجم / کوتاه
ج) هجای چهارم / کوتاه
ب) هجای نهم / بلند
د) هجای یازدهم / بلند

۵- در خط عروضی مصراع زیر، املای چند هجا تغییر می یابد؟

« قد خمیده‌ی ما سهلت نماید اما»

- الف) ۲ ب) ۳ ج) ۴ ۱) ۵

۶- مرز پایه‌های آوایی مصراع زیر در کدام گزینه درست مشخص شده است؟

« بیا ای ساقی گلرخ بیاور باده‌ی رنگین »

- الف) ب یا ای / ساقی گلرخ / ب یا ور با / دی رن گین

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

- ب) ب یا ای سا / قی ی گل / رخ ب یا ور / با دی رن گین
ج) ب یا ای سا / قی گل رخ / ب یا ور با / دی رن گین
د) ب یا ای / سا قی ی / گل رخ ب یا ور / با دی رن گین

۷- هجای کدام گزینه برای هجاهای شماره ۳، ۶، ۱۰ و ۱۴ در مصراج زیر از جهت وزن، مناسب است؟
« دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا »

- الف) ر / با / م / در
ب) ره / سی / ان / کم
د) خ / ان / ت / را
ب) م / ر / بواز

۸- با توجه به مصراج زیر کدام گزینه درست نیست؟

« به دنبال محمل چنان زار گریم »

- الف) چهار پایه‌ی آوایی دارد.
ب) در مجموع، ۲ هجا دارد.
ج) هجای سوم با هجای نهم برابر نیست.
د) هجای چهارم و هجای دهم، هر دو کوتاه است.

۹- با توجه به مصراج زیر کدام گزینه درست است؟

« دلبر جنان من برد دل و جان من »

- الف) رکن سوم، چهاره‌جایی نیست.
ب) رکن دوم چهاره‌جایی است.
ج) رکن دوم با رکن سوم برابر است.
د) رکن دوم با رکن چهارم برابر است

۱۱- با توجه به خط عروضی مصراج زیر چند غلط وجود دارد؟

« از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی »

- از این باد ار م دد خواهی چ راغ دل بر اف رو زی
الف) ۳
ب) ۶
ج) ۵
د) ۴

۱۱- تعداد هجاهای کدام گزینه با تعداد هجاهای مصراج زیر برابر است؟

« دل می رود ز دستم صاحبدلان خدا را »

- الف) محمل بدار ای ساربان تندي مکن با کاروان
ب) به نام خداوند جان و خرد
ج) بُرد دل و جان من دلبر جنان من
د) شکارش نجوید خلاص از کمند

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی

۱۲ - کدام گزینه نادرست است؟

- الف) پایه های آوایی، همان ارکان عروضی اند
 - ب) وزن از توالی چند ضرب آهنگ تولید می شود
 - ج) وزن شعر در حقیقت حاصل چینش نابه سامان
 - د) هر پایه ی آوایی حداکثر چهار هجا دارد

۱۳- در مصراع زیر چند مصوت کوتاه وجود دارد

« هر که محرابش تو باشی سر ز خلوت برنیارد »

- الف) ١٢ ب) ١٠ ج) ١١ د) ٩

۱۴- در مصراج زیر شماره های هجایی مصوت های بلند در کدام گزینه درست آمده است؟

«وآن دل که با خود داشتم با دلستانم می رود «

- الف) ١، ٤، ٩، ٦، ١٢، ١٤
ب) ١، ٣، ٥، ٧، ١١، ١٤

- ج) ٢، ١٠، ٨، ٦، ٣، ١ ج) ١٣، ١٠، ٨، ٦، ٤، ١

۱۵- مرز پایه های آوایی کدام گزینه درست نیست؟

- الف) ای خشم نا / دی های ت / در باغ شا / دی های ت

ب) ف لک را سق / ف بش کافی / م طرحی نو / درن دازیم

ج) در ها پت / بی ق رام / رو ز شب

د) دلمرا / داغ عش قى / برجىن ن

پاسخنامه‌ی پرسش‌های چهارگزینه‌ای درس دوم فنون ۲:

- ۳(۱)
۴(۲)
۲(۳)
۱(۴)
۲(۵)
۳(۶)
۱(۷)
۳(۸)
۴(۹)
۲(۱۰)
۳(۱۱)
۳(۱۲)

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷۰-۹۶

۱ (۱۳)

۱ (۱۴)

۴ (۱۵)

درس سوم طراح سوالات: اصغر محمودآبادی - منطقه اهر

سؤالات تشریحی درس سوم فنون ادبی ۲ :

تشبیه:

۱- در مصراع «ایام گل چو عمر به رفتن شتاب کرد» چند رکن از ارکان تشبیه ذکر شده است؟ چهار رکن ۲۵/.

۲- چیزی یا کسی که مشبه، به آن مانند می‌شود چیست؟ مشبه به ۲۵/.

۳- بیت «چو دریای خون شد همه دشت و راغ / جهان چون شب و تیغ‌ها چون چراغ» چند تشبیه دارد؟ چهار تشبیه ۲۵/.

۴- «تشبیه بلیغ» چند نوع است؟ دو نوع ۲۵/.

۵- وجه شبه در کدام قسمت تشبیه بارزتر و مشخص‌تر است؟ مشبه به ۲۵/.

۶- ویژگی مشترک میان مشبه و مشبه به را چه می‌نامید؟ وجه شبه ۲۵/.

۷- «واژه‌هایی که نشان‌دهنده‌ی پیوند شباخت است» چه نامیده می‌شود؟ ادات تشبیه ۲۵/.

۸- در مصراع «بلم آرام چون قویی سبکبار» مشبه کدام است؟ بلم ۲۵/.

۹- در مصراع «بلم آرام چون قویی سبکبار» وجه شبه و ادات تشبیه کدام است؟ سبکبار: وجه شبه چون: ادات تشبیه ۵/.

۱۰- مشبه و مشبه به در عبارت «دانا چون طبله‌ی عطار است خاموش و هنرنمای» کدام است؟ مشبه: دانا مشبه به: طبله عطار ۵/.

۱۱- «مشبه» در اصطلاح به چه معناست؟ چیزی یا کسی که به چیز یا کسی دیگر تشبیه شده است. ۵/.

۱۲- در مصراع «تو سرو جویباری، تو لاله‌ی بهاری» کدام ارکان تشبیه حذف شده است؟ ادات و وجه شبه ۵/.

۱۳- بیت «دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی» چند «تشبیه فشرده» دارد؟ دو تشبیه فشرده (مس وجود، کیمیای عشق) ۵/

- ۱۴- «علم نور است» چه نوع تشبیه‌ی است؟ تشبیه فشرده اسنادی ۵/
- ۱۵- کدام دو رکن از ارکان تشبیه را می‌توان حذف کرد؟ وجه شبه و ادات تشبیه ۵/
- ۱۶- «درخت دوستی» چه نوع تشبیه‌ی است؟ تشبیه فشرده ترکیبی ۵/
- ۱۷- نام دیگر «تشبیه فشرده ترکیبی» چیست؟ دو نمونه بنویسید. اضافه‌ی تشبیه‌ی ۷۵/
- ۱۸- منظور از «تشبیه فشرده ترکیبی» چیست؟ اضافه تشبیه‌ی یا ترکیب اضافی مضاف و مضاف الیه است ۷۵/
- ۱۹- «تشبیه فشرده» چیست؟ تشبیه‌ی که ادات و وجه شبه آن حذف شود. ۷۵/
- ۲۰- وجه شبه و ادات تشبیه در مصراج «شب چو چراغی به صبح، کاسته و نیمتاب» کدام است؟ ادات تشبیه چو وجه شبه: کاسته و نیمتاب ۷۵/
- ۲۱- «تشبیه فشرده اسنادی» کدام است؟ مشبه به، به مشبه به اسناد داده می‌شود. ۷۵/
- ۲۲- تشبیه فشرده را در مصراج زیر بیابید و نوع آن را مشخص کنید: ۱
پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی کند
کمان ابرو: تشبیه فشرده ترکیبی - گوش کشیده است: تشبیه اسنادی
- ۲۳- منظور از «تشبیه گسترده» چیست؟ تشبیه‌ی که چهار یا سه رکن را در خود داشته باشد تشبیه گسترده گویند. ۱
- ۲۴- صورت‌های مختلف خیال یا «صور خیال» کدام‌اند؟ تشبیه، استعاره، مجاز و کنایه ۱
- ۲۵- بیت «چون آینه جان نقش تو در دل بگرفته است/ دل در سر زلف تو فرو رفت، چو شانه است» چند تشبیه دارد؟ مشبه به ها و مشبه ها را مشخص کنید ۲ تشبیه دارد - تشبیه اول: آینه: مشبه به جان: مشبه - تشبیه دوم دل: مشبه شانه: مشبه به
- ۲۶- در بیت «بلم آرام چون قویی سبکبار / به نرمی بر سر کارون همی رفت» ارکان تشبیه را تعیین کنید:
بلم: مشبه چون: ادات قویی سبکبار: مشبه به آرام رفتن: وجه شبه ۱

سوالات تستی درس سوم علوم وفنون ادبی ۲:

محمود آبادی - اهر

۱) در تمام تشبیهات حضور دارند.

الف) ادات و مشبه. ب) مشبه و مشبه به. ج) وجه شبهه و ادات د) مشبه و وجه شبه

۲) تشبیه‌ی که ادات ووجه شبه ان حذف شود چه نوع تشبیه‌ی است؟

الف) تشبیه غیرترکیبی ب) تشبیه ترکیبی ج) تشبیه فشرده د) هرسه

۳) واژه‌ای است که نشان دهنده‌ی پیوند شباهت است:

الف) ادات تشبیه ب) مشبه به ج) مشبه د) تشبیه

۴) با توجه به بیت زیر کدام پاسخ نادرست است؟

«همی راندم فرس را من به تقریب چو انگستان مرد ارغونون زن»

الف) فرس: مشبه ب) انگستان: مشبه به ج) فرس: مشبه به د) به تقریب: وجه شبه

۵) در این بیت چه نوع آرایه‌ای به کار رفته است؟

«دانه باشی مرغکانت برچنند

الف) تشبیه گستردگی ب) تشبیه فشرده ج) تشخیص د) استعاره

۶) آرایه موجود در بیت: «چو تنها مانده ماه سرو بالا فشاند از نرگسان لولوی لالا»، در کدام گزینه آمده است؟

الف) تشبیه ب) تناسب ج) تلمیح د) موارد ب و ج

۷) در بیت «از نسیم انس بی بهره است سروستان دل وز ترنج عافیت خالی است نخلستان جان

بود «کدام آرایه وجود دارد؟

الف) تشبیه گستردگی ب) تشبیه فشرده ج) تضاد د) جناس

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۸) در این بیت کدام رکن تشییه وجود ندارد؟

«سر از البرز بر زد قرص خورشید
چو خون آلوده دزدی سر ز مکمن»

الف) مشبه	ب) مشبه به	ج) وجه شبه	د) وجه شبه و ادات
-----------	------------	------------	-------------------

۹) مشبه به های بیت زیر کدام گزینه است؟

«درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد
نهال دشمنی بر کن که رنج بی شمار آرد»

الف) درخت و دشمنی	ب) درخت و نهال	ج) نهال و دوستی	د) درخت و کام
-------------------	----------------	-----------------	---------------

۱۰) در بیت: «زیر شمشیر حوادث مژه بر هم نزنید
کدام است؟

الف) رخ، سیل	ب) حوادث، شمشیر	ج) سیل، گشاده	د) همه موارد
--------------	-----------------	---------------	--------------

۱۱) در بیت «مهر شان همچو قهر زود گسل
است؟

الف) مهر و زودگذر : مشبه	ب) قهر و جنگ : مشبه به
--------------------------	------------------------

ج) زودگسل و قهر: وجه شبه	د) جنگ و مهر: مشبه
--------------------------	--------------------

۱۲) در عبارت: «وزرا به مثال اطبائند» کدام یک از ارکان تشییه حذف شده است؟

الف) وجه شبه	ب) ادات تشییه	ج) مشبه	د) مشبه به
--------------	---------------	---------	------------

۱۳) در کدام گزینه تشییه وجود دارد؟

الف) عا بدانی که روی بر خلق اند	ب) دلم از مدرسه و صحبت شیخ است ملول	پشت بر قبله می کنند نماز ای خوشادامن صحراء و گریبان چاکی
---------------------------------	-------------------------------------	---

ج) به اصل خویش راجع گشت اشیا	همه یک چیز شد پنهان و پیدا
------------------------------	----------------------------

د) نه تلخ است صبری که بر یاد اوست	که تلخی شکر باشد از دست دوست
-----------------------------------	------------------------------

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۴) در کدام گزینه ادات تشبيه دیده می شود؟

الف) سفله چون به هنر با کسی بر نیاید به غیبتش در پوستین افتاد.

ب) چون من از خویش برفتم دل بیگانه بسوخت.

ج) دل آدمی بسوزی چو عذر بر فروزی

د) شکسته گشت چو هلال قامت من

۱۵) در مصraig اول بیت: «تو را آتش عشق اگر پر بسوخت از ارکان تشبيه محذوف است؟

د) ادات تشبيه

ج) مشبه

ب) مشبه به

الف) وجه شبه

۱	ب	۶	الف	۱۱	ب				
۲	د	۷	ب	۱۲	الف				
۳	الف	۸	ج	۱۳	د				
۴	ج	۹	ب	۱۴	د				
۵	ب	۱۰	ب	۱۵	د				

سؤالات تشریحی درس چهارم علوم و فنون ادبی ۲:

همراه پاسخ های تشریحی

محمودآبادی - منطقه اهر

۱- ویژگی های سبک عراقی را بنویسید (۴ مورد)

- چهار چوب زبان همان چهار چوب فارسی قدیم یعنی زبان سبک خراسانی است که تا حدودی مختصات جدید یافته است؛

- لغات فارسی اصیل قدیم کم شده و جای آنها را لغات عربی گرفته است؛

- «می» اندک اندک جای «همی» را گرفته است؛

- «در» به جای «اندر» حال جایگزین شدن است و نیز واژه های «ایدون، ایدر، ابا، ابرو...» بسیار اندک به کار می روند؛

- به کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول جمله کم شده است. اساساً مهمترین ویژگی های زبانی سبک عراقی همین درهم آمیختگی مختصات نو و کهن است که گاهی در یک شعر کوتاه نیز در کنار هم دیده می شود.

۲- چرا در عصر مغول و تیمور، تاریخ نویسی رواج پیدا کرد؟ توضیح دهید!

- به سبب علاقه شدید انان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد و در دوره تیموری هم ادامه یافت

۳- بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و در جدول بنویسید:

رفت آن مسکین و سالی در سفر از فراق دوست سوزید از شرر

تقطیع هجایی مصرع یکم	رفت آن مس	کین و سالی	در سفر
تقطیع هجایی مصرع دوم	از فراق	دوست سوزی	د از شرر
	-- u-	-- u-	-- u-

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷۰-۹۶

۴- این توضیح : «از صحت و اتقان مطالب کاسته شد و ضعف و انحطاط فکری این دوره را فرا گرفت.» مربوط به سبک است . / ۵

- سبک عراقی

۵- در بیت زیر کدام واژه نشانگر یکی از ویژگی های زبانی شعر خراسانی است؟ / ۵
بر این رزمگه شان به جنگ اوریم خود ایدر زمانی درنگ آوریم.....

- ایدر

۶- توجه به علوم ادبی از جمله «بیان» و «بدیع» در سبک بیشتر شده است. / ۵
سبک عراقی

۷- در شعر دوره عراقی کاربرد غزل شد و جایگاه «تخلص» در انتهای آن گردیده است . / ۵
بیشتر - تثبیت

۸- «لغات فارسی اصیل قدیم کم شده و جای آنها را لغات عربی گرفته است» از ویژگی های مربوط به قلمرو سبک عراقی است . / ۵

- قلمرو زبانی

۹- «پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل و امثال آنها مفاهیم و اندیشه های شعر این دوره رقم می زند.» به قلمرو سبک عراقی مربوط است . / ۵
- قلمرو فکری

۱۰- هر یک از خصوصیات سبک عراقی زیر به کدام قلمرو مربوط است. / ۷۵
الف) نثر فنی کم کم در قرن هفتم ضعیف می شود.
ب) بعد از سقوط بغداد به دست هلاکو، زبان عربی در تمام ممالک اسلامی و حتی در میان خود اعراب دچار انحطاط شد.
ج) مدعیان عرفان هم که به اقتضای زمانه با مغولان کنار امده بودند، اندک اندک اصالت خود را از دست دادند.

پاسخ ها : الف - قلمرو زبانی ب - قلمرو ادبی ج - قلمرو فکری

۱۱- سه مورد از ویژگی های ادبی شعر سبک عراقی را بنویسید. /۷۵

بعد از سقوط بغداد به دست هلاکو، زبان عربی در تمام ممالک اسلامی و حتی در میان خود اعراب دچار انحطاط شد. در زبان فارسی نیز از سطیره و نفوذ زبان عربی کاسته شد و هر چند فraigیری زبان عربی به سبک قدیم مرسوم بود، ادبی بزرگ، دیگر آثار خود را به عربی نمی نوشتند.

در اندیشه ادبیان این دوره، صنایع ادبی جای تعمق و تفکر را گرفت؛ اما چون استعداد های بزرگی در این عرصه بدرخشیدند بیشتر به ظاهر سازی و به صنایعی مثل معما پردازی، سروden اشعار ذوقافیتین و از این قبیل روی آورده‌اند.

۱۲- مخاطب شاعر در بیت زیر، زمینی است یا آسمانی؟ چرا /۷۵

از لعل تو گر یا بهم انگشتی زنهر صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد حافظ
- مخاطب شاعر در بیت زیر آسمانی است زیرا حافظ به سبک عراقی شعر سروده است.

۱۳- شعر زیر را بخوانید و به پرسش های آن پاسخ دهید:

آن یکی آمد در یاری بزد گفت یارش: «کیستی ای معتمد؟»

گفت من؛ گفتش «برو هنگام نیست»

خام را جز آتش هجرو فراق

رفت آن مسکین و سالی در سفر

پخته شد آن سوخته؛ پس بازگشت

حلقه زد بر در به صد ترس و ادب

بانگ زد یارش که «بر در کیست آن»

«مثنوی معنوی مولوی»

الف) سه مورد از ویژگی های زبانی آن را بنویسید. /۷۵

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷۰-۹۶

- کاربرد کهن فعل بنجهد - سوزید - درهم آمیختن مختصات نو و کهن

ب) ویژگی فکری حاکم بر آن چیست؟ / ۷۵

- ستایش عشق، غم گرایی، فراق، ذهن گرایی یا توجه به دنیای درون، رواج روحیه‌ی عرفانی

پ) سه مورد از ویژگی‌های ادبی آن را بنویسید. / ۷۵

- قالب شعر مثنوی است.

- استفاده از آرایه‌های ادبی: تضاد خام و پخته - کنایه حلقه زدن

سوالات چهار گزینه‌ای درس چهارم علوم و فنون ادبی ۲ :

محمود آبادی - منطقه اهر

۱- کدامیک از گزینه‌های زیر از ویژگی‌های زبانی شعر سبک عراقي نیست؟

الف) چهار چوب زبان همان چهار چوب فارسی قدیم یعنی زبان سیک خراسانی است که تا حدودی مختصات جدید یافته است.

ب) لغات فارسی اصیل قدیم زیاد شده و جای لغات عربی را گرفته است.

ج) «همی» اندک جای «می» را گرفته است؛

د) «در» به جای «اندر» در حال جایگزین شدن است و نیز واژه‌های «ایدون، ایدر، ابا، ابرو...» بسیار اندک به کار می‌روند.

۲) این عبارت: «توجه بیشتر به علوم ادبی از جمله «بیان» و «بدیع» بیشتر شده است. « به کدام قلمرو مربوط است؟

د) هرسه

ج) قلمرو زبانی

ب) قلمرو فکری

الف) قلمرو ادبی

۳) کدامیک از گزینه‌های زیر از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقي نیست؟

- الف) به علت کشتن یا متواری ساختن فضلا و نابودی کتابخانه‌ها، از صحت و اتقان مطالب کاسته شد و ضعف و احاطه‌گری این دوره را فرا گرفت.
- ب) به علت نبودن استادان بزرگ و از بین رفتن حوزه‌های علمی، تحقیق و تتبیع بین علماء و ادبیان سستی یافت.
- ج) مدعیان عرفان هم که به اقتضای زمانه با مغولان کنار امده بودند، اندک اندک اصالت خود را از دست دادند.
- د) در اندیشه ادبیان این دوره، تعمق و تفکر جای صنایع ادبی را گرفت.
- ۴) کدامیک از گزینه‌های زیر از ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی است؟
- الف) پرهیز از زهد ریایی
- ب) توجه به صفا و پالایش درون
- ج) برتری عشق بر عقل
- د) هیچ کدام
- ۵) کدامیک از گزینه‌ها در مورد دوره خراسانی درست است؟
- الف) معشوق شاعر، زمینی و دست یافتنی بود
- ب) در شعر این دوره، مقام معشوق اندک اندک متعالی می‌گردد.
- ج) معشوق شاعر گاه با معبد یکی می‌شود.
- ۶) در مورد سبک عراقی کدامیک از گزینه‌ها نادرست است؟
- الف) نثر فنی کم کم در قرن هفتم ضعیف می‌شود.
- ب) در اکثر کتاب‌های این دوره نثر فنی جای نثر ساده را می‌گیرد.
- ج) در این دوره برخی نویسندگان، کتاب‌های مشکل را به زبان ساده بازنویسی می‌کردند.
- د) «ملا حسین واعظ کاشفی» «کلیله و دمنه» را به انشای دوره خود بازگرداند و آن را «انوار سهیلی» نامید.
- ۷) در مورد سبک عراقی کدامیک از گزینه‌ها نادرست است؟
- الف) بعد از سقوط بغداد به دست هلاکو، زبان عربی در تمام ممالک اسلامی و حتی در میان خود اعراب دچار احاطه شد.
- ب) در زبان فارسی از سیطره و نفوذ زبان عربی کاسته نشد.

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

- ج) فراگیری زبان عربی به سبک قدیم مرسوم نبود .
- د) ادبای بزرگ، دیگر آثار خود را به عربی نمی نوشتند.
- ۸) کتاب «محاکمه اللغتین» از کیست و به کدام زبان نوشته شده است؟
- الف) از امیر علی شیرنوایی و به فارسی
- ب) از امیر علی شیرنوایی و به ترکی
- ج) از ظهیر الدین و به ترکی
- د) از ظهیر الدین و به فارسی
- ۹) در مورد قلمرو فکری سبک عراقی کدامیک از گزینه ها نادرست است؟
- الف) مدعیان عرفان به اقتضای زمانه با مغولان کنار آمده بودند .
- ب) در این دوره، کتاب عرفانی معتبری نوشته نشد .
- ج) در این دوره، کتاب عرفانی معتبری نوشته شد .
- د) مدعیان عرفان اندک اندک اصالت خود را از دست دادند.
- ۱۰) همه گزینه های زیر از ویژگی های فکری شعر سبک عراقی است به جز.....
- الف) به علت کشته یا متواری شدن فضلا و نابودی کتابخانه ها، از صحت و اتقان مطالب کاسته شد .
- ب) ضعف و انحطاط فکری این دوره را فرا گرفت.
- ج) همچنین به علت نبودن استادان بزرگ و از بین رفتن حوزه های علمی، تحقیق و تتبیع بین علماء و ادبیان سستی یافت.
- د) در اندیشه ادبیان این دوره، تعمق و تفکر جای صنایع ادبی را گرفت .
- ۱۱) در مورد قلمرو زبانی نثر عراقی کدامیک از گزینه ها نادرست است؟
- الف) تاریخ نویسی در این دوره به اسلوب ساده رواج می یابد .
- ب) تاریخ نویسی از همان اوایل دوره مغول، به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد .

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

ج) تاریخ نویسی در دوره تیموری هم ادامه یافت.

د) حاشیه نویسی های متعددی نیز به نثر فنی بر تاریخ های قدیم انجام گرفت.

۱۲) کاربرد کدامیک از واژگان زیر از نثر عراقی در فارسی رواج یافت؟

بیلاق و قشلاق(سردسیر و گرم سیر) - قشون(ارتش - یورش(هجوم) و ...

د) همه موارد

ج) یورش

ب) قشون

الف) بیلاق و قشلاق

۱۳) در مورد قلمرو فکری سبک عراقی کدامیک از گزینه ها درست است؟

الف) بی اعتباری دنیا

ب) اعتقاد به قضا و قدر

ج) خدشه دار شدن غرور و احساسات ملی ایرانیان

د) همه موارد

۱۴) در مورد سبک خراسانی کدامیک از گزینه ها نادرست است؟

الف) ستایش خرد

ب) شادی گرایی

ج) واقع گرایی یا توجه به دنیای بیرون

د) اعتقاد به جبر

۱۵) در مورد سبک عراقی کدامیک از گزینه ها نادرست است؟

ب) رواج روحیه ای عرفانی

الف) ذهن گرایی یا توجه به دنیای درون

د) بازتاب بیشتر علوم در شعر

ج) زمینی بودن معشوق

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱	ب	۶	ب	۱۱	د			
۲	ج	۷	ب	۱۲	د			
۳	د	۸	الف	۱۳	د			
۴	د	۹	ج	۱۴	د			
۵	الف	۱۰	د	۱۵	ج			

سوالات تشریحی درس پنجم علوم و فنون ادبی ۲

وپاسخ سوالات :

محمد تقی طباطبایی – ناحیه ۳

سوالات ۰/۲۵

۱. درجای خالی عبارت مناسب بنویسید: (۰/۲۵)

– به پایه‌های آوایی تکراری و هماهنگ، می‌گوییم.

پاسخ: پایه‌های آوایی همسان

سطح: آسان

۲. درجای خالی عبارت مناسب بنویسید: (۰/۲۵)

– وزن‌واژه (نام رکن) مصراع «دلا تا کی در این زندان فریب این و آن بینی»، است.

پاسخ: مفاعیلن

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

سطح: متوسط

۳. مصراع «روزگار است این که گه عزّت دهد گه خوار دارد» از تکرار چند پایه (رُکن) تشکیل شده است؟

(۰/۲۵)

پاسخ: چهار رکن

سطح: آسان

۴. خوشة هجایی وزن‌واژه «مستفعلن» را بنویسید. (۰/۲۵)

پاسخ: --- ل -

سطح: آسان

۵. برای وزن‌واژه «مفتعلن» واژه‌ای مناسب بنویسید. (۰/۲۵)

پاسخ: جامه‌دران، ماه‌جین، طرف‌چمن و یا هر گروه و ازه مناسب دیگر

سطح: متوسط

۶. وزن‌واژه مناسب با کلمه «سرفرازی» را بنویسید. (۰/۲۵)

پاسخ: فاعلاتن

سطح: آسان

۷. آخرین رُکن (پایه) مصراع «به گیتی هر کجا درد دلی بود» معادل چه وزن‌واژه‌ای است؟ (۰/۲۵)

پاسخ: فعلون

سطح: متوسط

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷۰-۹۶

۸. خوشة هجایی یک هجای کوتاه و سه هجای بلند (۱۱—۱۱—) کدام وزن‌واژه را پدید می‌آورد؟ (۰/۲۵)

پاسخ: مفاعیلن

سطح: ساده

سوالات ۰/۵

۹. وزن‌واژه و خوشة هجایی متناسب با اوّلین پایه آوایی مصراع «می‌روم وز سر حسرت به قفا می‌نگرم» را بنویسید. (۰/۵)

پاسخ: فاعلاتن (—۱۱—)

سطح: متوسط

۱۰. وزن‌واژه‌های فعالتن و مستفعلن را به ترتیب با خوشه‌های هجایی نشان دهید. (۰/۵)

پاسخ: ۱۱—۱۱—، ۱۱—۱۱—

سطح: متوسط

۱۱. پایه‌های آوایی مصراع «حلقه چشم غزالان، حلقة زنجیر ماست» را به تفکیک بنویسید. (۰/۵)

پاسخ:

جی رِ ماست	حلقِی زَن	مِغَزا لان	حلقِی چش
------------	-----------	------------	----------

سطح: متوسط

۱۲. وزن‌واژه مناسب با واژه‌های ستون (الف) را در ستون (ب) بیابید و مشخص کنید (توجه: در ستون «ب» یک وزن‌واژه اضافی است). (۰/۵)

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

ب

الف

۱. مفتعلن

۱. ملازمان

۲. مفاعيلن

۲. سحرگاهى

۳. مفاععلن

پاسخ: ملازمان: مفاعلن – سحرگاهى: مفاعيلن

سطح: متوسط

۱۳. پس از درک پایه‌های آوایی در بیت زیر، در جاهای خالی، واژه‌هایی مناسب با وزن بیت بنویسید. (۰/۵)

..... غم در جام جانم ریخته

صبر و از دلم بگریخته

پاسخ: آرام - زهیر (یا هر واژه هم وزن با این واژه‌ها)

تذکر: در این سؤال هدف آوردن واژه‌هایی مناسب با وزن بیت است؛ هر چند این واژه‌ها تناسب معنایی با بیت نداشته باشند.

سطح: دشوار

۱۴. وزن واژه خوش‌های هجایی زیر را بنویسید. (۰/۵)

(_ ل _) ، (_ ل ل _)

پاسخ: فاعلاتن - مفتعلن

سطح: متوسط

۰/۷۵ سؤالات

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۵. وزن‌واژه مصراع «خوشا از نی، خوشا از سر سرودن» را پس از تفکیک پایه‌های آوایی در جدول بنویسید. (۰/۷۵)

			پایه‌های آوایی
			وزن‌واژه

پاسخ:

سُ رُو دَن	خُ شَا از سَر	خُ شَا از نِی	پایه‌های آوایی
فعولن	مفاعیلن	مفاعیلن	وزن‌واژه

تفکیک صحیح پایه‌های آوایی: (۰/۲۵)

تشخیص صحیح وزن‌واژه: (۰/۵)

سطح: متوسط

۱۶. به جای واژه‌های مشخص شده در بیت، واژه‌های هم وزن مناسب دیگری قرار دهید. (۰/۷۵)

دل ز نهایی به جان آمد خدا را همدمی سینه مالامال درد است ای دریغا مرهمی

پاسخ: هر واژه‌ای که از نظر وزن با واژه‌های تعیین شده برابر باشد مانند: ای حریقان، بی‌تابی، یاوری

سطح: دشوار

۱۷. «اسم رکن» تکرار شده در هر یک از مصراع‌های زیر را بنویسید. (۰/۷۵)

الف) روزگار است این که گه عزّت دهد گه خوار دارد.

ب) تو مپندار که سعدی ز کمندت بگریزد.

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

پ) گفت که با بال و پری، من پر و بالت ندهم.

پاسخ:

الف) فاعلاتن

ب) فعلاتن

پ) مفتعلن

سطح: متوسط

۱۸. وزن‌واژه هر مصraig را در سنتون «ب» بیابید و در برابر آن مصraig بنویسید. (۰/۷۵)

(ب)

الف)

۱) فاعلاتن

۱) بسوز ای دل، که تا خامی، نیاید بوی دل از تو

۲) مفتعلن

۲) سرو را بین بر سمع بلبلان صبح خیز

۳) مفاعیلن

۳) روشنی روز تویی، شادی غم‌سوز تویی

پاسخ:

۱) بسوز ای دل، که تا خامی، نیاید بوی دل از تو: **مفاغیلن** (۰/۲۵)

۲) سرو را بین بر سمع بلبلان صبح خیز: **فاعلاتن** (۰/۲۵)

۳) روشنی روز تویی، شادی غم‌سوز تویی: **مفتعلن** (۰/۲۵)

سطح: متوسط

سؤالات ۱ نمره‌ای

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۹. بیت زیر را بخوانید و به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید. (۱)

مَگْرَ تو لوح محفوظی که درس غیب از او گیرند و یا گنجینه حکمت کزو پوشند خلعت‌ها

الف) پایه‌های آوایی مصراع اوّل را از هم تفکیک کنید. (۰/۵)

ب) وزن‌واژه بیت را مشخص کنید. (۰/۲۵)

پ) خوشة آوایی هر پایه آوایی این بیت را رسم کنید. (۰/۲۵)

پاسخ:

پایه‌های آوایی	مَگْرَ تو لوح محفوظی	کِ در سِ غَیْ	بَ زو گَی رَنَد	مفاعیلن
وزن‌واژه	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن
خوشة هجایی	—U—	—U—	—U—	—U—

سطح: متوسط

۲۰. بیت زیر را بخوانید و به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید. (۱)

دلبر بی کینه ما، شمع دل سینه ما در دو جهان در دو سرا، کار تو داری صنما

الف) پایه‌های آوایی مصراع اوّل را از هم تفکیک کنید. (۰/۵)

ب) وزن‌واژه بیت را مشخص کنید. (۰/۲۵)

پ) خوشة آوایی هر پایه آوایی این بیت را رسم کنید. (۰/۲۵)

پاسخ:

پایه‌های آوایی	دل بِ رَبِی	کِ نِی ما	شَمِعِ دِلِ	سِ نِی ما
----------------	-------------	-----------	-------------	-----------

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

مفتولن	مفتولن	مفتولن	مفتولن	وزن‌واژه
-UU-	-UU-	-UU-	-UU-	خوشة هجایی

سطح: متوسط

۲۱. بیت زیر را بخوانید و به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید. (۱)

ای آفتاب جان و دل، ای آفتاب از تو خجل آخر بین کاین آب و گل، چون بست گرد جان ما

الف) پایه‌های آوایی مصراع اوّل را از هم تفکیک کنید. (۰/۵)

ب) وزن‌واژه بیت را مشخص کنید. (۰/۲۵)

پ) خوشة آوایی هر پایه آوایی این بیت را رسم کنید. (۰/۲۵)

پاسخ:

پایه‌های آوایی	ای آف تا	بِ جان دل	ای آف تا	بِ جان دل
وزن‌واژه	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن
خوشة هجایی	-U--	-U--	-U--	-U--

سطح: متوسط

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

پرسش‌های چهارگزینه‌ای درس پنجم علوم و فنون ادبی ۲:

۱. خوشة هجایی وزن‌واژه «مفتعلن» در کدام گزینه به درستی نشان داده است؟

- الف) - ل - ل -
ب) - ل ل -
پ) - ل - ل
ت) ل - -

پاسخ: گزینه (ب)

سطح: ساده

۲. کدام «وزن‌واژه»، پایه‌های آوایی همسان بیت زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

اما بهار من تویی، من ننگرم در دیگران» «آمد بهار ای دوستان، خیزید سوی بوستان

- الف) مستفعلن
ب) مفاعیلن
پ) مفتعلن
ت) فاعلاتن

پاسخ: گزینه (الف)

سطح: متواتر

۳. کدام خوشة هجایی، پایه‌های آوایی بیت زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

زخم مزن بر جگر خسته گری «سنگ مزن بر طرف کارگه شیشه گری»

- الف) ل - ل -
ب) - ل - ل
پ) - ل ل -
ت) ل - ل -

پاسخ: گزینه (پ)

سطح: متواتر

۴. وزن‌واژه دقیق بیت «ای درآورده جهانی را ز پای!» در کدام

گزینه آمده است؟

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

ب) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

ت) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

پ) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

پاسخ: گزینه (ب)

سطح: متوسط

۵. خوشهای هجایی بیت زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

ای دل و ای دیده و ای روشنی

«در دل من پرده نو می‌زنی

ب) - ع - ع - ع - ع - ع -

الف) - ع - ع - ع - ع - ع -

ت) - ع - ع - ع - ع - ع -

پ) - ع - ع - ع - ع - ع -

پاسخ: گزینه (ب)

سطح: متوسط

۶. خوشهای هجایی بیت زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

وز شما کان شکر باد این جهان ای عاشقان

«عیش‌هاتان نوش بادا، هر زمان ای عاشقان

ب) - ع - ع - ع - ع - ع -

الف) - ع - ع - ع - ع - ع -

ت) - ع - ع - ع - ع - ع -

پ) - ع - ع - ع - ع - ع -

پاسخ: گزینه (ت)

سطح: متوسط

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۷. پایه‌های آوایی بیت «مرا در خنده می‌آرد بهاری مرا سرگشته می‌دارد خُماری» با بیت کدام گزینه دقیقاً برابر است؟

الف) در این درگاه بی‌چونی، همه لطف است و موزونی دل عالمی بسوی چو عذر بر فروزی تو از این چه سوداری که نمی‌کنی مدارا
چه صحرایی، چه خضرایی، چه درگاهی، نمی‌دانم

ب) اسیر دل همی‌گوید تو را گر تو دلی داری

پ) بیا بیا که شدم در غم تو سودایی در آ در آ، که به جان آمدم ز تنهایی

ت) خداوندا، شبم را روز گردان چو روزم بر جهان پیروز گردان

پاسخ: گزینه (ت)

سطح: متوسط

۸. بیت «صیحدم شد، زود برخیز ای جوان! رخت بربند و برس در کاروان» با کدام گزینه هم وزن نیست؟

الف) شاه ما باری برای کاهلان گنج می‌بخشد به هر دم رایگان

ب) چه نشستی دور چون بیگانگان اندرا در حلقة دیوانگان

پ) لحظه‌ای، قصه کنان! قصه تبریز کلحظه‌ای قصه آن غمزه خونریز کنید

ت) ای دلام من و ای دلشکن وی کشیده خویش بی جرمی ز من

پاسخ: گزینه (پ)

سطح: متوسط

۹. کدام گزینه از «وزن‌واژه»‌های شعر فارسی نیست؟

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

ت) مفاعلاتن

پ) مفتعلن

ب) مفاعیلن

الف) مستفعلن

پاسخ: گزینه (ت)

سطح: ساده

۱۰. خوش‌های آوایی « - ع - ، ع ع - ، ع - ع ، ع - » به ترتیب با واژه‌های کدام گزینه مطابقت دارند؟

الف) درنده‌خو - بگریزد - نام‌آوران - ندارد

ب) بی‌نمکی - سبزه‌زاری - مهمان‌سرا - هواداری

پ) می‌شном - طربستان - سازندگی - ملوان

پ) بیچارگی - عصبانی - نامهربان - نواخوان

پاسخ: گزینه (پ)

سطح: ساده

۱۱. واژه‌های معادل وزن‌واژه‌های «مفاعیلن - مفتعلن - فَعَالَتْن - مستفعلن» به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

الف) خداوندا - بی‌ادبی - چه شب است این - آشفته‌ام

ب) هواخواهی - سر نکشم - رو نهادی - شادی‌کنان

پ) نگارینا - می‌شnom - متواضع - سوی فنا

ت) سمن‌بویان - نیکو لقا - نتوانم - میوه دل

پاسخ: گزینه (الف)

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

سطح: متوسط

۱۲. وزن بیت کدام گزینه، با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- الف) آمدی وَه که چه مشتاق و پریشان بودم تا برفتی زَبَرم ، صورت بی‌جان بودم
- ب) دست در حلقة آن زلف دو تا نتوان کرد تکیه بر عهد تو و باد صبا نتوان کرد
- پ) ما به غم خوگرده‌ایم ای دوست ما راغم فرس تحفه‌ای کز غم فرستی نزد ما هر دم فرست
- ت) خوش بنوشم تو اگر زهر نهی در جام پخته و خام تو را گر نپذیرم، خام

پاسخ: گزینه (پ)

سطح: دشوار

۱۳. پایه‌های آوایی در کدام بیت به درستی تفکیک نشده‌اند؟

- الف) خُنک جانی که او یاری پسندد که زو درویش خود صورت نبندد

خُنک جانی	کِ او	ری	پَ سَن دَد
کَ زو دَر وَی	شُ خُد صُورَت	نَ بَن دَد	

- ب) دوش با من گفت پنهان کارданی تیز هوش وز شما پنهان نشاید کرد سرّمی فروش

دوش با من	گفت پنهان	کاردانی	تیز هوش	پنهان کاردانی
وزشُ ما پِن	هان نَ شا يَد	کَرْد سِرِّ رِ	مِي فُ روشن	پنهان کاردانی

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

پ) بوی گل آورده نسیم صبا ببل بی دل ننشیند خموش

ب	و	ر	د	ن	س	م	ص	ب	ا	ب	و	ی	گ	ل	ا
ب	ل	ل	ب	ن	ش	ن	د	خ	م	و	ر	د	ن	س	م

ت) گل بُنان پیرایه بر خود کرده‌اند بُلبلان را در طوف آورده‌اند

گ	ل	ب	ن	ان	ب	ی	ر	ا	ی	ب	ل	ب	ل	ان	ب
د	آند	د	آند	د	آند	د	آند	د	آند	د	آند	د	آند	د	آند

پاسخ: گزینه (ت)

سطح: دشوار

۱۴. با توجه به بیت:

«غلام آن سبک‌روحمن که با من سر گران دارد جوابش تلخ و پنداری شکر زیر زبان دارد»

واژه‌های کدام گزینه به ترتیب با واژه‌های مشخص شده هم‌وزن نیستند؟

الف) پری رویان - جاودان - جان سختی

ب) شمع رُحْم - بهروزی - مهربان

پ) هواخواهی - ساحران - سرگرمی

ت) سراپا غم - گوش جان - انسان‌ها

پاسخ: گزینه (ب)

سطح: متوسط

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۵. با توجه به وزن بیت:

«شهسوار را در قدم‌های پی کنید»

واژه‌های کدام گزینه به ترتیب برای جاهای خالی مناسب نیست؟

الف) اسب شادی - مقبلان - اسب غم - طربها

ب) مرکب دل - بیدلان - استران - رفیقان

پ) اسب طرب - عاشقان - اسب غم - محبت‌ها

ت) مرکب تن - راهیان - غنچه‌ها را - شقايق

پاسخ: گزینه (پ)

سطح: متواتر

درس ششم:

الف) سؤالات تشریحی:

سؤالات ۰/۲۵

۱. در بیت «از من گمان مبر که بیاید خلاف دوست ور متفق شوند جهانی به دشمنی» کدام واژه در معنی مجازی به کار رفته است؟ (۰/۲۵)

پاسخ: جهان (مجازاً در معنی مردم جهان)

سطح: آسان

۲. واژه «حوض» را در جمله‌ای در معنای مجازی (نانهاده) به کار ببرید: (۰/۲۵)

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

پاسخ: «حوض یخ زد»، «حوض زلال بود» یا هر پاسخ صحیح دیگر

سطح: متوسط

۳. در جای خالی واژه مناسب بنویسید:

- (رابطه میان معنی نهاده و نانهاده یک واژه را می‌نامند). (۰/۲۵)

پاسخ: علاقه

سطح: آسان

۴. در جمله «ماه دشت لاله‌ها را روشن کرده بود» کدام واژه در معنی مجازی به کار رفته است؟ (۰/۲۵)

پاسخ: ماه

سطح: آسان

۵. واژه «بیت» در بیت «به یاد روی شیرین بیت می‌گفت چو آتش تیشه می‌زد، کوه می‌سُفت» مجازاً در چه معنی به کار رفته است؟ (۰/۲۵)

پاسخ: سخن شاعرانه

سطح: متوسط

۶. در جای خالی واژه مناسب بنویسید:

- (قرینه) نشانه‌ای در کلام است که ذهن را از معنای دور می‌سازد. (۰/۲۵)

پاسخ: نهاده (حقیقی)

سطح: آسان

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷-۰۶

۷. در جمله «جهان خوردم و کارها راندم» قرینه مجاز را مشخص کنید. (۰/۲۵)

پاسخ: خوردم

سطح: آسان

۸. در بیت «جهان دل نهاده بر این داستان همان بخردان و همان راستان» واژه «جهان» به کدام قرینه در معنی «مردم جهان» به کار رفته است؟ (۰/۲۵)

پاسخ: دل نهاده

سطح: آسان

سؤالات ۰/۵

۹. در بیت «آفرین جانآفرین پاک را آن که جان بخشید و ایمان خاک را» کدام واژه در معنی مجازی به کار رفته است؟ معنی مجازی آن را بنویسید. (۰/۵)

پاسخ: خاک مجازاً در معنی انسان (آدمی)

سطح: متوسط

۱۰. علاقه و قرینه مجاز را در بیت:

آن که جان بخشید و ایمان خاک را

«حمد پاک از جان پاک آن پاک را

مشخص کنید. (۰/۵)

پاسخ: علاقه: انسان در ابتدا از خاک آفریده شده است. – قرینه: جان و ایمان داشتن

سطح: متوسط

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۱. علاقه و قرینه مجاز را در بیت: «جهان دل نهاده بر این داستان همان بخردان و همان راستان» مشخص کنید. (۰/۵)

پاسخ: علاقه: جهان محل زندگی مردم جهان است. – قرینه: دل نهادن

سطح: متوسط

۱۲. علاقه و قرینه مجاز را در بیت:

«سپید شد چو درخت شکوفه دار سَرَم وز این درخت همین میوه غم است بَرَم»

مشخص کنید. (۰/۵)

پاسخ: علاقه: موی سر بخشی از کل سر است. – قرینه: سپید شدن

سطح: متوسط

۱۳. در بیت «جهان مجتمع شد بِر تخت اوی» علاقه و قرینه مجاز را مشخص کنید. (۰/۵)

پاسخ: علاقه: جهان جایگاه زندگی مردم جهان است. – قرینه: در پیشگاه تخت فرمانروایی او جمع شدن

سطح: متوسط

۱۴. واژه «دست» را در جمله‌ای در معنی مجازی به کار ببرید. (۰/۵)

پاسخ: او در این کار دست دارد (یا هر پاسخ صحیح دیگر)

سطح: متوسط

سؤالات ۰/۷۵

۱۵. مجاز، علاقه و قرینه آن را در بیت:

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

تو از این چه سود داری که نمی‌کنی مدارا»

«دل عالمی بسوزی، چو عذر بربروزی

مشخص کنید. (۰/۷۵)

پاسخ: عالم: مجازاً در معنی آهل عالم به کار رفته است. – علاقه: عالم جایگاه زندگی اهل عالم است. –

قرینه: سوزاندن دل

سطح: متوسط

۱۶. مجاز، علاقه و قرینه آن را در بیت:

این به بازوی چو مایی کی بود؟

«خسروی کار گدایی کی بود؟

مشخص کنید. (۰/۷۵)

پاسخ: بازو: مجازاً در معنی قدرت به کار رفته است. – علاقه: بازو سبب ایجاد قدرت است. – قرینه:

натوانی آمثال ما گدایان (بندگان نیازمند)

سطح: دشوار

۱۷. واژه «شهر» را در معنی مجازی به کار ببرید و علاقه و قرینه آن را ذکر کنید. (۰/۷۵)

پاسخ: شهر به استقبال او رفت. (یا هر مثال صحیح دیگر: شهر به پا خاست ...) – علاقه: شهر جایگاه مردم شهر است. – قرینه: به استقبال رفتن یا قیام کردن

سطح: متوسط

۱۸. واژه «لیوان» را در معنی مجازی به کار ببرید و علاقه و قرینه آن را ذکر کنید. (۰/۷۵)

پاسخ: یک لیوان بنوش. (یا هر پاسخ صحیح دیگر) – علاقه: لیوان محلی برای محتویات لیوان است. – قرینه: نوشیدن

سطح: متوسط

سوالات ۱ نمره‌ای

۱۹. بیت زیر را بخوانید و به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید. (۱)

که نگین پادشاهی دهد از گرام گدا را»

«برو ای گدای مسکین در خانه علی زن

الف) کدام واژه در معنی مجازی به کار رفته است؟ (۰/۲۵)

ب) معنی مجازی آن کلمه را بنویسید. (۰/۲۵)

پ) علاقه آن را مشخص کنید. (۰/۲۵)

ت) قرینه آن را مشخص کنید. (۰/۲۵)

پاسخ: الف) نگین - ب) انگشت - پ) نگین جزئی از انگشت است. - ت) علی (ع) از روی کرامت در رکوع نماز انگشت خود را به نیازمند بخشیدند نه فقط نگین آن را.

سطح: متوسط

۲۰. بیت زیر را بخوانید و به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید. (۱)

چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی»

«سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی

الف) کدام واژه در معنی مجازی به کار رفته است؟ (۰/۲۵)

ب) معنی مجازی آن کلمه را بنویسید. (۰/۲۵)

پ) علاقه آن را مشخص کنید. (۰/۲۵)

ت) قرینه آن را مشخص کنید. (۰/۲۵)

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

پاسخ: الف) سر - ب) قصد و تصمیم - پ) سر محلّ تصمیم است. - ت) اضافه شدن سر به آن و «ندارد».

سطح: متوسط

۲۱. هر یک از واژه‌های «خورشید» و «آب» را در معنی مجازی به کار ببرید و قرینه هر کدام را ذکر کنید.

(۱)

پاسخ:

الف) خورشید درون اتاق را روشن کرد. (خورشید به قرینه «روشن کرد» در معنی «نور خورشید» به کار رفته است).

ب) آب را ببند. (آب به قرینه «بیند» در معنی «شیر آب» به کار رفته است).

سطح: دشوار

پرسش‌های چهارگزینه‌ای درس ششم علوم و فنون ادبی ۲

و پاسخ پرسش‌ها :

۱. در کدام گزینه آرایه مجاز به کار نرفته است؟

الف) رسَتم از این بیت و غزل، ای شه و سلطان ازل مفتولن مفتولن گشت مرا

ب) من آن نگین سلیمان به هیچ نستانم که گاه گاه بر او دست اهرمن باشد

پ) سپید شد چو درخت شکوفه دار سَرم وز این درخت همین میوه غم است بَرم

ت) دانش اندر دل چراغ روشن است وز همه بد بر تن تو جوشن است

پاسخ: گزینه (ت)

سطح: متوسط

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۲. کدام واژه در بیت زیر در معنی مجازی به کار رفته است؟

«گل در بر و می در کف و معشوق به کام است سلطان جهانم به چنین روز غلام است»

ت) غلام

پ) سلطان

ب) می

الف) گل

پاسخ: گزینه (ب)

سطح: متوسط

۳. کدام واژه در بیت زیر در معنی مجازی به کار نرفته است؟

«خروشی برآمد زدشت و ز شهر غم آمد جهان را از آن کار بهر»

ت) جهان

پ) شهر

ب) دشت

الف) خروش

پاسخ: گزینه (الف)

سطح: ساده

۴. کدام گزینه درباره بیت «سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق» صحیح نیست؟

الف) سینه مجازاً در معنی «دل» به کار رفته است.

ب) شرحه شرحه از فراق بودن قرینه‌ای است که ذهن را به معنی مجازی رهنمون می‌سازد.

پ) علاقه میان «سینه» و «دل» مانند علاقه «جهان» و «مردم جهان» است.

ت) علاقه میان «سینه» و «دل» مانند علاقه «سر» و «موی سر» است.

پاسخ: گزینه (ت)

سطح: متوسط

۵. کدام گزینه درباره بیت «دست فلک ز کارم وقتی گره گشاید کز یکدگر گشایی زلف گره گشا را» صحیح نیست؟

الف) «دست» مجازاً در معنی «انگشت» به کار رفته است.

ب) «فلک» مجازاً انسانی تصوّر شده است که دست دارد.

پ) «گره گشا» مجازاً در معنی حل کننده مشکلات است.

ت) «زلف» مجازاً انسانی است که گره گشایی می‌کند.

پاسخ: گزینه (پ)

سطح: متوسط

۶. کدام واژه در بیت زیر در معنی مجازی به کار رفته است؟

«سپید شد چو درخت شکوفه دار سرَم وز این درخت همین میوه غم است بَرم»

پ) سرَم

ب) شکوفه

الف) درخت

پاسخ: گزینه (پ)

سطح: آسان

۷. در همه گزینه‌ها به جز گزینه آرایه مجاز به کار رفته است.

الف) شکر کند عارف حق ، کز همه بر دیم سبق بر زبر هفت طبق ، اختر رخشنده شدم گر شمع تویی

گر ماه تویی مرا چرا باید کاست؟

تواند بیستون را بی ستون کرد

ب) بدان آهن که او سنگ آزمون کرد

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

تا بگویم شرح درد اشتیاق

پ) سینه خواهم شرخه شرخه از فراق

که گاه گاه بر او دست اهرمن باشد

ت) من آن نگین سلیمان به هیچ نستانم

پاسخ: گزینه (الف)

سطح: متوسط

۸. در کدام گزینه آرایه مجاز به کار رفته است؟

پیوسته کشیده تا بناؤوش

الف) سِحر است کمان ابروان

الا متحیران خاموش

ب) شهری متحدثان حُسنت

از حلقة عارفان مدهوش

پ) بنشین که هزار فتنه برخاست

می گوید و خود نمی کند گوش

ت) سعدی همه ساله پند مردم

پاسخ: گزینه (ب)

سطح: متوسط

۹. در کدام گزینه آرایه مجاز به کار رفته است؟

افکندم و مردی آزمودم

الف) من با تو نه مرد پنجه بودم

کاندر حق خویشتن شنودم

ب) عیب دگران نگویم این بار

فریاد که نشنوی چه سودم؟

پ) گفتم که برآرم از تو فریاد

مرگ آمدنی است دیر و زودم

ت) گر سر بروم فدای پایت

پاسخ: گزینه (الف)

سطح: متوسط

۱۰. در کدام گزینه آرایه مجاز به کار رفته است؟

الف) ای که رحمت می‌نیاید بر منت آفرین بر جان و رحمت بر تن

ب) قامت گویم که دلبند است و خوب یا سخن، یا آمدن، یا رفتنت

پ) شرمش از روی تو باید آفتاب کاندر آید بامداد از روزنت

ت) ماهر و یا مهربانی پیشه کن سیرتی چون صورت مُسْتَحَسَنَت

پاسخ: گزینه (پ)

سطح: متوسط

سوالات تشریحی درس هفتم علوم و فنون ادبی ۲:

ناصر عزیزی - منطقه ملکان

- ۱- علت لقب گرفتن «کلیم کاشانی» به خلاق المعانی ثانی چه بود؟ ۰/۲۵
- ۲- کمال الدین بهزاد و رضا عباسی از هنرمندان کدام دوره می باشند؟ ۰/۲۵
- ۳- کدام سبک ادبی بعد از سبک عراقی بوجود آمد؟ ۰/۲۵
- ۴- نکته اوج سبک عراقی در چه زمانی اتفاق افتاد؟ ۰/۲۵
- ۵- «معروفترین شاعر سبک هندی که برخی از تک بیت های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه اند و بسیاری از آن ها مثل ضرب المثل رواج یافته اند کیست؟» ۰/۲۵
- ۶- در کدام سبک شعر فارسی، شاعران به باریک بینی و آوردن کنایات واستعارات پیچیده و معماً گونه همراه با الفاظ ساده و گاه معمولی روی آوردند؟ ۰/۲۵
- ۷- شهرت محتمل کاشانی به سرودن چه نوع اشعاری است؟ ۰/۲۵
- ۸- علت گرایش شاعران قرن دهم به مکتب وقوع چه بود؟ ۰/۵

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷-۰۶

- ۹- به عقیده‌ی شاعران قرن دهم، برای تغییر سبک و بازگشت به حقیقت گویی به چه ابزاری نیاز بود؟ ۵/۰
- ۱۰- شاخصه‌ی اصلی شعر وحشی بافقی چیست؟ ۵/۰
- ۱۱- در قرن یازدهم حکومت صفوی به چه نوع شعری بی توجه بود؟ ۵/۰
- ۱۲- در قرن یازدهم چه مسایلی زبان غزل را به افق خیال عامه نزدیک می کرد؟ ۵/۰
- ۱۳- از مواردی که به شعر کلیم کاشانی لطافت ویژه‌ای بخشیده است دو مورد را بنویسید. ۵/۰
- ۱۴- شعر بابا فغانی از چه جهاتی مشهور است؟ ۷۵/۰
- ۱۵- از مشهور ترین شاعران سبک هندی سه مورد را نام ببرید؟ ۷۵/۰
- ۱۶- شهرت بیدل از چه جهاتی بوده است؟ ۷۵/۰
- ۱۷- از مضامین مورد توجه شاعران در دوران صفویه سه مورد را نام ببرید؟ ۷۵/۰
- ۱۸- هدف از دایر شدن قهوه خانه‌ها در دوران صفوی چه بود؟ ۷۵/۰
- ۱۹- چه عواملی در دوره صفوی باعث شد هر کس به اندازه‌ی توان خود به امور فرهنگی از جمله ادبیات پردازد؟
- ۲۰- ویژگی‌های عمده شعر بیدل را بیان کنید.
- ۲۱- چرا در قرن دهم شاعران به دربار های هند روی آوردند؟

پاسخ نامه پرسش‌های تشریحی درس هفتم علوم وفنون ادبی ۲ :

- ۱- به کار بردن مضمون ابداعی بی شمار
- ۲- دوره صفوی
- ۳- هندی
- ۴- نیمه دوم قرن دهم
- ۵- صائب
- ۶- سبک هندی
- ۷- سروden اشعار مذهبی
- ۸- برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقیید
- ۹- نیازمند پرداختن به مسایل اجتماعی وانتقاد های سیاسی بودند.
- ۱۰- واقع گرایی

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

- ۱۱- شعر ستایشی و درباری و عاشقانه های زمینی
- ۱۲- ضرب المثل ها و الفاظ محاوره
- ۱۳- ابداع معانی و خیال های رنگارنگ
- ۱۴- دقت و ظرافت ورقت معانی
- ۱۵- کلیم کاشانی، صائب تبریزی و بیدل دهلوی
- ۱۶- سروden غزل های خیال انگیز و به کار بردن مضمون های بدیع و گاه دور از ذهن
- ۱۷- باز یابی اندزهای تمثیل های کهنه به زبان جدید، توصیف و بیان امور طبیعی
- ۱۸- مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر
- ۱۹- رفاه اقتصادی مردم در دوره صفوی، آبادانی شهر های ایران و رونق تجارت و کسب و کار
- ۲۰- اشتغال بر مضمون های پیچیده واستعاره های رنگین، خیال انگیز و سرشار از ابهام ها و تخیل های رمز آمیز شاعرانه
- ۲۱- ۱) کم توجهی و بی مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران ۲) شاعر نوازی و ادب گرایی سلاطین هند

سوالات چهار گزینه ای درس هفتم علوم و فنون ادبی ۲:

- ۱- شعر وحشی بافقی حد واسط کدام سبک می شود؟
الف) سبک خراسانی، سبک عراقی
ب) سبک عراقی، سبک هندی
ج) سبک خراسانی، سبک هندی
د) سبک عراقی، بازگشت ادبی
- ۲- اوج سبک عراقی در نیمه دوم کدام قرن بوده است?
الف) ق دهم
ب) ق هشتم
ج) ق هفتم
د) ق نهم
- ۳- این عبارت مربوط به کدام شاعر می باشد؟ «معروفترین شاعر سبک هندی که برخی از تک بیت های غزل شاهکارهایی از ذوق و اندیشه اند و بسیاری از آن ها مثل ضرب المثل رواج یافته اند.»
الف) صائب تبریزی
ب) بیدل دهلوی
ج) کلیم کاشانی
د) محتشم کاشانی
- ۴- خلاق المعانی ثانی لقب کدام شاعر است؟

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

الف) صائب تبریزی ب) بیدل دهلوی ج) کلیم کاشانی د) محتشم کاشانی بهار

۵- کدام خصوصیت از ویژگی های اصلی شعر صائب می باشد؟

الف) تخیل های رمز آمیز شاعرانه

ب) سروden شعر مذهبی

ج) مضمونین تازه شعری

د) هیچ کدام

۶- سبک شعری صائب تبریزی کدام است؟

الف) عراقی ب) خراسانی ج) بازگشت د) هندی

۷- صائب نماینده ی واقعی شعر دوره صفویه و سبک هندی در چه قالبی شعر سروده است؟

الف) قصیده ب) دوبیتی ج) غزل د) مثنوی

۸- کدام ویژگی از ویژگی های عمدۀ ی شعر بیدل دهلوی نیست؟

الف) استعاره های رنگین

ب) تخیل های رمز آمیز شاعرانه

ج) مضمون های پیچیده

د) واقع گرایی

۹- کدام شاعر در ابداع معانی و خیال های رنگین مشهور است؟

الف) بیدل دهلوی ب) کلیم کاشانی ج) وحشی بافقی د) محتشم کاشانی

۱۰- محتشم کاشانی از شاعران معروف قرن دهم در سروden چه نوع قالب شعری معروف است؟

الف) غزل ب) ترجیع بند ج) ترکیب بند د) قصیده

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷-۰۶

- ۱۱- معانی باریک، تخیلات شاعرانه با استعارات پیچیده و معما گونه از ویژگی های کدام سبک است؟
 د) دوره بازگشت ج) عراقی ب) هندی الف) خراسانی
- ۱۲- مناطق عمده‌ی رشد و پرورش زبان و ادب فارسی در عصر صفویان کدام یک از مناطق زیر نبود؟
 د) شبه قاره هند ج) آذربایجان و اصفهان ب) خراسان الف) فارس
- ۱۳- کدام یک از گزینه‌های زیر درباره رواج زبان فارسی در هند درست نیست?
 الف) شاعر نوازی و ادب گرایی سلاطین با بری هند ب) رسمی شدن زبان فارسی در هند
 ج) بی مهری شاهان صفوی به شعر و شاعری د) تعلق خاطر شاهان صفوی به زبان ترکی
- ۱۴- «پدر مرثیه سرایی» به چه کسی گفته می‌شد؟
 الف) کلیم کاشانی ب) کمال الدین اسماعیل ج) محتشم کاشانی د) بیدل دهلوی
- ۱۵- در بیت زیر کدام ویژگی و مشخصه‌ی سبکی «عصر صائب» را می‌توان دید؟
 «خنده می‌آرد همی بر هرزه گردی های من»
 ب) استفاده از زبان محاوره الف) استفاده از ضرب المثل و تشبیه تمثیل
 د) حس آمیزی ج) توجه به تجربیات ساده و روزمره زندگی

پاسخ نامه پرسش‌های چهار گزینه‌ای درس هفتم علوم و فنون ادبی ۲:

۱) ب	۲) الف	۳) الف	۴) ج	۵) ج	۶) د	۷) ج	۸) د	۹) ب
۱۰) ج	۱۱) د	۱۲) الف	۱۳) د	۱۴) ج	۱۵) الف			

سوالات تشریحی درس هشتم علوم و فنون ادبی ۲ طراح سوالات: ناصر عزیزی - منطقه ملکان

- ۱- بعد از تقطیع هجایی مرز هر دسته را چگونه مشخص می‌کنیم؟ ۰/۲۵
- ۲- پس از تشخیص و درک پایه‌های آوایی شعر، برای درک بهتر نظم پایه‌های آوایی چه کار می‌کنیم؟ ۰/۲۵
- ۳- اگر یک هجا از پایان وزن «فعولن» حذف شود چه باقی می‌ماند؟ ۰/۲۵
- ۴- از دو هجای بلند، یک هجای کوتاه و یک هجای بلند کدام وزن تشکیل می‌شود؟ ۰/۲۵

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی

«بخندد همی باغ چون روی دلبر ببود همی خاک چون مشک اذفر»

پایه های آوایی	ب خن دد	ه می با	غ چن رو	ی دل بر
	ب بو ید	ه می خا	ک چن مش	ک اذ فر

- ۱۸- این واژه ها را با توجه به پایه های آوایی تقطیع و «خوشه های هجایی» آن ها را بنویسید.

الف) نگاشته

ب) مرحبا

۱۹- وزن واژه هر یک از خوشه های هجایی زیر را بنویسید.

- - UU (ب)

- U - - (الف)

پاسخنامه پرسش‌های تشریحی در س هشتم علوم و فنون ادبی ۲ :

- ۱- خط عمودی
 - ۲- وزن واژه
 - ۳- فعل
 - ۴- مستفعلن
 - ۵- مفاعیلن
 - ۶- تفاوت در تعداد هجاهای پایه‌ها
 - ۷- برای درک بهتر نظم پایه‌های آوایی آن دوبیت
 - ۸- وزن واژه دچار دگرگونی می‌شود ویک یا چند هجا از پایان آن می‌افتد.
 - ۹- پس از خوانش درست بیت وبرش آوایی صحیح و منظم، پایه‌های تکراری هماهنگ و منظمی ایجاد می‌شود که به آن‌ها پایه‌های آوایی همسان گویند.
 - ۱۰- چینش متفاوت خوش‌های هجایی
 - ۱۱- چهار پایه همسان بر وزن مستفعلن
 - ۱۲- گاه فضای آوایی به گونه‌ای سامان می‌یابد که بافت موسیقایی شعر، کوتاه‌تر می‌شود ویکی از پایه‌های آوایی کاسته می‌شود.
 - ۱۳- مفتاعلن، مفتاعلن، فاعلن
 - ۱۴- ممکن است یک هجا یا بیشتر از پایان آن حذف و گاهی هم یک پایه به صورت کامل حذف شود.
 - ۱۵- الف) فاعلن ب) فَعُولُن ج) مستفعلن
 - ۱۶- ایجاد وزن واژه
 - ۱۷- پایه‌های آوایی :
- بِ خَنَّ دَدَهْ مَيِّ بَأْ غَ اَجْنَ رَوَيِّ دَلَ بَرِ
بو يد اه می خا / ک چَنَ مُش / کِ از فَرِ
- وزن واژه : فعالن فعالن فعالن فعالن

خوش‌های هجایی :- U - - U / - - U / - - U / - -

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

-۱۸ الف) پایه‌ی آوایی: ن/اگاش/ات خوش‌هی هجایی: مفاعلُن

ب) پایه‌ی آوایی: مر/ح/ابا خوش‌هی هجایی: فاعلُن

-۱۹ الف) مستفعلُن ب) فعلاتُن

سوالات چهار گزینه‌ای درس هشتم علوم وفنون ادبی ۲

۱- وزن واژه بیت «ای نفس خرم باد صبا از بر یار آمده ای مرhaba» کدام است؟

الف) مفتعلن مستفعلُن فاعلن

ب) فعلاتُن فعلاتُن فعلاتُن

ج) مفعولُ فاعلاتُ مفاعيلُن

۲- وزن واژه خوش‌های هجایی زیر در کدام گزینه درست است؟

« - U -- / - U -- / - U -- / - U -- »

الف) مستفعلُن مستفعلُن مستفعلُن مستفعلُن فاعلن

ب) مستفعلُن فاعلن مستفعلُن مستفعلُن فاعلن

ج) فعولُن فعولُن فعولُن فعولُن

۳- کدام مصraig هم وزن مصraig «بنشينيم وصبر پيش گيرم» می‌باشد؟

الف) ای مرهم ریش دردمندان

ب) گر هزار است بلبل این باغ

ج) هر کاو نکاشت مهر وز خوبی گلی نچید

۴- خوش‌های هجایی بیت زیر در کدام گزینه درست نشان داده شده است.

((آدمی پیر چو شد حرص جوان می گردد)) خواب در وقت سحرگاه گران می گردد

الف) -UU/U-UU/U-UU/U-U-

ب) -UU/U-UU/U-UU/-U-

ج) ---UU/-UU/-U-

د) -UU/U-UU/U-UU/-U-

۵- خوش‌های هجایی کدام بیت به این شکل است؟

«--UU-/U-U/-UU-

--UU/-UU/-U-

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

سپس او تو چون روی به شتاب

الف) به چه ماند جهان مگر سراب

ایزد سبحان بی چگونه وبی چون

ب) زنده به آب اند زندگان که چنین گفت

از دلت آن گه دهی به معصیت اقرار

ج) چون بخواهند باز عاریتی جان

مونس جان اند هر چهار مرا

د) خواندن فرقان وزهد وعلم وعمل

۶- «وزن واژه» همه‌ی ابیات زیر به جز بیت..... با محتوای آنها هماهنگی دارد.

هرگز به تو این گمان نبردم

الف) آن روز که دل به تو سپردم

پردگی پرده شناسان کار

ب) پرده گشای فلک پرده دار

هر که را عشق نیست جانش نیست

ج). کیست کز عاشقی نشانش نیست

زعشقش حلقه‌ای در گوش کرده

د) ملک را عشق او مدهوش کرده

۷- «وزن واژه» بیت «آینه ار نقش تو بنمود راست / خود شکن آینه شکستن خطاست» در کدام گزینه درست آمده است؟

ب) مفتعلن ، مفتعلن ، مفتعلن

الف) مفتعل ، مفتعلن ، مفتعل

د) مفتعل ، مفتعل ، فاعلن

ج) مفتعلن، مفتعلن ، فعلون

۸- کدام مصرع بر وزن واژه «مفاعیلن مفاعیلن فعلون» سروده شده است؟

ب) خدایا به خواری مران از درم

الف) الهی سینه‌ای ده آتش افروز

د) هر کسی از ظن خود شد یار من

ج) تا کی به تمنای وصال تو یگانه

۹- کدام گزینه در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده است؟

ب) دانه چو طفلی است در آغوش خاک

الف) امروز روز شادی وامسال سال گل

د) هر کسی از ظن خود شد یار من

ج) روزگار است این که گه عزت دهد گه خوار دارد

۱۰- خوشه هجایی زیر مربوط به کدام گزینه میباشد؟ « - *UU* - »

- الف) فاعلاتن ب) مستفعلن ج) مفتعلن د) فعلاتن

۱۱- «فاعلاتن فعلن» با کدام مصراع هم وزن است؟

- الف) تن عیشم نحیف گشت به غم
ب) می تراود مهتاب
ج) گون از نسیم پرسید
د) هیجان ها را پرواز دهیم

۱۲- خوشه هجایی کدام گزینه نادرست است؟

- الف) زلت (-)
ب) سفینه (*U - U*)
ج) التماس (*U - U*)
د) گلستان (*U - U -*)

۱۳- کدام گزینه معادل «بنی آدم اعضای یکدیگرند» است؟

- الف) *U* / - - - *U* / - - - *U*
ب) *U* - / - - *U* - / - - *U*
ج) *U* - / - *U* - / - *U* - / - *U*
د) *U* / - - *U* / - - *U* / - - *U*

۱۴- وزن واژه هی بیت زیر کدام گزینه است؟

- بر لب جو بود دیواری بلند /
بر سر دیوار تشنه هی دردمند
الف) مفتعلن
ب) فاعلاتن
د) مستفعلن و فعلون
ج) مستفعلن

پاسخنامه پرسش های چهار گزینه ای درس هشتم علوم و فنون ادبی ۲:

- ۱) الف ۲) الف ۳) الف ۴) ج ۵) ب ۶) ب ۷) ب ۸) د ۹) د ۱۰) د ۱۱) ب ۱۲) د ۱۳) د ۱۴) د ۱۵) الف

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

پرسش های تشریحی و چهار گزینه ای درس نهم علوم و فنون ادبی ۲:

طرح سوالات: رحمان باقری - ناحیه ۴

۱- مجاز مبتنی بر را استعاره گویند.

پاسخ - تشبيه

۲- در آرایه استعاره علاقه‌ی بین معنای نهاده و معنای غیر نهاده است.

پاسخ - تشبيه

۳- در بیت زیر کدام واژه در معنی استعاری است؟

با حله تنیده ز دل باfteه زجان «

د) حله

ج) دل

با کاروان حله برftم ز سیستان

الف) کاروان

پاسخ - « گزینه د »

۴- کدام کلمه در بیت زیر در معنی نا نهاده است؟

با حله تنیده ز دل باfteه زجان «

با کاروان حله برftm ز سیستان

پاسخ - حله

۵- در بیت:

با حله تنیده ز دل باfteه زجان» مشبه به کدام است؟

با کاروان حله برftm ز سیستان

الف) کاروان

د) سیستان

ج) جان

ب) حله

الف) کاروان

پاسخ - « گزینه ب »

۶- در بیت :

هر که این آتش ندارد، نیست باد»

آتش است این بانگ نای و نیست باد

کدام آرایه وجود ندارد؟

الف) تشبيه

د) ایهام

ج) استعاره

ب) جناس

الف) تشبيه

پاسخ - « گزینه د »

۷- فرق تشبيه با استعاره چیست؟(از نظر مفهوم)

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

پاسخ - تشبیه مانند کردن مشبه، به مشبه به است. اما استعاره یکی دانستن آن هاست.

۸- فرق تشبیه با استعاره چیست؟

پاسخ - (از نظر ظاهر)

- در تشبیه از ارکان آن حداقل مشبه و مشبه به وجود دارد اما در استعاره مشبه یا مشبه به محدود است.

۹- کدام بیت فاقد تشبیه فشرده است؟

در آیینه‌ی آب رخسار‌ها
من خود اسیر کمند نظر شدم
اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم
ژاله‌ی صبحدم از نرگس تر بگشایید

الف) نگارش دهد گلین جویبار

ب) اورا خود التفات ثبودی به صید من

ج) گویند روی سرخ توسعدي که زرد کرد

د) صبحگاهی سر خوناب جگر بگشایید

پاسخ - « گزینه ۵ »

۱۰- اگر ادات تشبیه و وجه شبه حذف شود چه نوع تشبیه‌ی خواهیم داشت؟

- تشبیه بلیغ

۱۲- تشبیه بلیغ چند نوع است؟

پاسخ - دو نوع ،

- بلیغ اضافی = چراگ دانش

- بلیغ اسنادی = علی شیر است.

۱۱- کدام جمله درست نیست؟

الف) اگر از تشبیه، « مشبه » به همراه ویژگی « مشبه به » یا فقط « مشبه به » باقی بماند « استعاره » به وجود می‌آید.

ب) اگر « غیر انسان »، « منادا » قرار گیرد آرایه « تشخیص » به کار گرفته شده است .

ج) اگر در ترکیب اضافی « مضاف » اعضای بدن انسان باشد « اضافه استعاری » خواهیم داشت.

د) در اضافه استعاری ، « مشبه به » محدود است و ویژگی آن در کنار « مشبه » است.

پاسخ - « گزینه ج »

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۲- با تبدیل چهار رکن اصلی تشبیه به دو رکن ، به وجود می اید.

پاسخ - « تشبیه بليغ »

۱۳- با تبدیل دو رکن تشبیه به یک رکن ، به وجود می آيد.

پاسخ - « استعاره »

۱۴- در بیت :

از نرگس تر بر لاله بر مروارید»، واژه های مشخص به ترتیب

« گفتا که مرو به غربت و می بارید
استعاره از می باشند.

ب) چهره - چشم - باران

الف) چشم - چهره - باران

د) چهره - چشم - اشک

ج) چشم - چهره - اشک

پاسخ - « گزینه د »

۱۵- هر تشخیصی است.

پاسخ - « استعاره »

۱۶- هر استعاره ای است.

پاسخ - « مجاز »

۱۷- تمام گزینه ها به غیر از گزینه ی درست است .

الف) هر استعاره ای مجاز است .

ب) هر مجازی استعاره هست .

ج) هر تشخیصی استعاره هست .

پاسخ - « گزینه ۲ »

۱۸- در کدام گزینه ها تشبیه و استعاره وجود دارد؟

باز ای سپیده ی شب هجران نیامدی

الف) باز امشب ای ستاره تابان نیامدی

بر اندام گل درخت رنگین گل

ب) دگر باره خیاط باد صبا

پیوند روح کردی پیغام دوست دادی

ج) ای باد بامدادی خوش میروی به شادی

چون که زنگار از رخش ممتاز نیست

د) آینه ات دانی چرا غمّاز نیست

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷۰-۹۶

د) ب و د

ج) الف و د

ب) ب و ج

الف) الف و ب

پاسخ - « گزینه الف »

۱۹- در تمام گزینه ها به غیر از گزینه اضافه استعاری وجود دارد.

الف) کی ام ؟ شکوفه اشکی که در هوای تو هر شب

چون که زنگار از رخش ممتاز نیست

تا سر زلف سخن را به قلم شانه زندن

باز ای سپیده‌ی شب هجران نیامدی

ب) آینه ات دانی چرا غمّاز نیست

ج) کس چو حافظ نگشاد از رخ اندیشه نقاب

د) باز امشب ای ستاره تابان نیامدی

پاسخ - گزینه « د »

۲۰- در بیت زیر استعاره در کدام واژه است؟

« صبحگاهی سر خوناب جگر بگشااید »

د) سر

ج) ژاله

ب) جگر

الف) صبحگاه

پاسخ - « گزینه ج »

۲۱- در بیت زیر کدام واژه ها حامل استعاره اند؟

« صبحگاهی سر خوناب جگر بگشااید

ج) سر - ژاله د) صبحگاه - نرگس

ب) ژاله - نرگس

پاسخ - گزینه ب »

۲۲- در بیت زیر ، کدام واژه در معنی استعاری است؟

« آتش است این بانگ نای و نیست باد

پاسخ - « آتش در مصراج دوم »

۲۳- در عبارت زیر:

« بوستانی خرم و خوش که گفتی خرده مینا بر خاکش ریخته و عقد ثریا از تاکش آویخته »

« خرده مینا و عقد ثریا » به ترتیب استعاره از چه چیزی هستند؟

پاسخ - « گلهای و سبزه ها »- « خوشه انگور »

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۲۴- در تمام گزینه ها به جز گزینه‌ی نرگس در معنی «نا نهاده» است.

- الف) گفتا که مرو به غربت و می بارید
ب) صبحگاهی سر خوناب جگر بگشایید
ج) کس به دور نرگست طرفی نبست از عافیت
د) من از افتادن نرگس به روی خاک دانستم
- از نرگس تر بر لاله بر مروارید
ژاله‌ی صبحدم از نرگس تر بگشایید
به که نفروشند مستوری به مستان شما
که کس، ناکس نمی گردد از این افتان و خیزانها

پاسخ - «گزینه د»

۲۵ در بیت زیر:

از نرگس تر به لاله بر مروارید «
تمام واژه‌ها به غیر از در معنی نا نهاده به کار رفته است؟

- الف) غربت
ب) نرگس
ج) لاله
د) مروارید

پاسخ - «گزینه الف»

۲۶ وزن مصraig « واله خار و گل این باع و بستانیم ما » با کدام گزینه مطابق است؟

- الف) اول و اخر این کهنه کتاب افتاده است
ب) حلقه‌ی چشم غزالان حلقه‌ی زنجیر ماست
ج) چون زنگار از رخش ممتاز نیست
د) باع سلام می‌کند، سرو قیام می‌کند

پاسخ - « گزینه ب »

۲۷ وزن مصraig « از شبیخون خمار صبح دم آسوده ایم » با کدام گزینه منطبق است؟

- الف) $- U - / - - U - / - - U - / - - U -$
ب) $U - U - / - - U - / - - U - / - - U -$
ج) $- U - / - - U - / - - U U / - -$
د) $U - U - / - - U - / - - U U / - - U - ($

پاسخ - « گزینه ی الف »

۲۸- تمامی آرایه‌ها به جز آرایه‌ی در بیت زیر دیده می‌شود؟

« از شبیخون خمار صبح دم آسوده ایم / مستی دنباله دار چشم خوبانیم ما »

- الف) ایهام
ب) تناسب
ج) استعاره
د) جناس

پاسخ - «گزینه‌ی د»

۲۹- تمام آرایه ها به جز گزینه‌ی در بیت زیر دیده می‌شود.

«گرچه بزم عالم نیست صائب کلک ما/ چون ز بخت تیره دائم در شبستانیم ما»

- الف) تشبيه** **ب) اسلوب معادله** **ج) حسن تعلييل** **د) حس آميزی**

پاسخ - «گزینه‌ی ب»

۳۰- کدام آرایه در بیت «پشت چون آینه بر دیوار حیرت داده ایم / واله خار و گل این باغ و بستانیم ما» نیست؟

- الف) تشبيه** **ب) استعاره** **ج) تشخيص** **د) حس آميزي**

پاسخ - «گزینه‌ی د»

۳۱- آرایه های «تلمیح / استعاره / ایهام تناسب / حسن تعلیل» به ترتیب در کدام گزینه ها می باشد؟

- الف) گرچه بزم عالم نیست صائب کلک ما

ب) خرقه از ما مي ستاند نافه ي مشكين نفس

ج) پشت چون آیینه بر دیوار حیرت داده ایم

د) از سیاهی داغ ما هرگز نمی آید برون
در سواد آفرینش آب حیوانیم ما

الف) د/ب/الف/ا ج) ج/اد/ب/الف ب) د/اج/اب/الف د) ج/اد/الف/ا

- الف) د/ب/الف/ج ب) د/ج/أ/ب/الف ج) ج/أ/د/ب/الف د) ج/د/أ/ب/الف

پاسخ «گزینہ ب»

سوالات تشریحی درس دهم علوم و فنون ادبی ۲:

طرح سوالات: زهرا علیزاده - ناحیه ۴

- ۱- سبک هندی از اوایل کدام قرن رواج یافت؟ ۲۵٪
- ۲- سبک هندی تا چه قرنی رواج داشت؟ ۲۵٪
- ۳- سبک هندی در تاریخ ادبیات ایران چند سال رونق داشت؟ ۲۵٪
- ۴- حکومت صفوی با آموزه‌های کدام نهاد اجتماعی در تضاد بود؟ ۲۵٪
- ۵- لغات و آداب و رسوم مربوط به هندوان در کدام دوره از ادوار شعر فارسی وارد این حوزه شد؟ ۲۵٪
- ۶- قالبی که در شعر سبک هندی ظاهر مسلط بود کدام قالب شعری بود؟ ۲۵٪
- ۷- قالب حقیقی شعر سبک هندی چیست؟ ۲۵٪
- ۸- کتاب «حبیب السیر» و «احسن التواریخ» از نمونه‌های کدام نوع نثر است؟ ۲۵٪
- ۹- حملات تیموریان و ازبکان منجر به بروز چه پدیده‌ای در عرصه زبان فارسی شد؟ ۵٪
- ۱۰- چرا زبان سبک هندی را باید زبانی واقع گرایانه نامید؟ ۵٪
- ۱۱- شاعر سبک هندی تک بیت‌های خود را به چه وسیله‌ای به هم گره می‌زند؟ ۵٪
- ۱۲- ویژگی اصلی ردیف‌های شعر سبک هندی چه بود؟ ۵٪
- ۱۳- ویژگی مهم غزل سبک هندی که ظاهرا جزو معایب غزل اصیل محسوب می‌شود چیست؟ ۵٪
- ۱۴- ویژگی بارز شعر سبک هندی در قلمرو فکری چیست؟ ۵٪
- ۱۵- سه پدیده کاملا مشهود در شعر سبک هندی را بنویسید. ۷۵٪
- ۱۶- در قلمرو فکری شعر سبک هندی کار اصلی شاعر چیست؟ ۷۵٪
- ۱۷- انواع نثر به کار رفته در کتاب‌های سبک هندی را نام ببرید. ۷۵٪
- ۱۸- چرا نثر سبک هندی از دیدگاه ادبی ارزش والایی ندارد؟ ۷۵٪
- ۱۹- از بر جستگی‌های ادبی نثر سبک هندی ۳ مورد ذکر کنید. ۷۵٪
- ۲۰- دو مورد از بر جستگی‌های شعر سبک هندی را در قلمرو فکری توضیح دهید. ۱.
- ۲۱- نثر بینابین چگونه نتری است؟ ۱
- ۲۲- چرا در عصر اعتلای صفوی؛ یعنی شاه عباس اول ایران از وجود نویسنده‌گان قوی دست خالی ماند؟

پاسخنامه پرسش‌های تشریحی درس دهم علوم وفنون ۲:

۱- از اوایل قرن ۱۱

۲- تا اواسط قرن ۱۲

۳- ۱۵۰ سال

۴- با آموزه‌های سنتی عرفانی

۵- در دوره هندی

۶- قالب غزل

۷- قالب مفرد

۸- نثر بینابین

۹- به رواج لغات ترکی وضعف زبان فارسی منجر گردید.

۱۰- زیرا زبان حقیقی مردم کوچه و بازار بود.

۱۱- به وسیله رشته قافیه وردیف به هم گره می‌زند.

۱۲- طولانی و خوش آهنگ بودن ردیفها.

۱۳- این غزل گاه به ۴۰ بیت نیز می‌رسید و تکرار قافیه در آن امری طبیعی بود

۱۴- شعر سبک هندی، معنی گراست نه صورت گرا و شاعر بیشتر به معنی توجه دارد تا به زبان.

۱۵- بی توجهی به زبان - بی دقیقی در کاربرد جمله‌ها و ترکیبها - ورود واژه‌های عامیانه در شعر.

۱۶- کار اصلی شاعر سبک هندی در قلمرو فکری ترجمه مطالب فلسفی و عرفانی و غنایی گذشتگان به بیان سبک هندی بود.

۱۷- نثر ساده - نثر مصنوع - نثر بینابین

۱۸- زیرا به زبان عامیانه نزدیک است و اگر متنی تولید شده، تصنیعی و با تکلف است.

۱۹- پاسخ در صفحه ۸۷ کتاب درسی

۲۰- پاسخ در صفحه ۸۵ کتاب درسی

۲۱- نثر بینابین، نثری است نه چندان ساده و نه چندان دشوار. قصد نویسنده در آن آسان نویسی است هر چند امروزه چندان آسان به نظر نمی‌رسد.

۲۲- پاسخ در صفحه ۸۸ کتاب ذیل مطلب قلمرو فکری

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

پرسش های چهار گزینه ای از درس دهم علوم و فنون ادبی ۲:

۱- سبک هندی ازتا اواسط قرنبه مدتسال در تاریخ ادبیات ایران رواج داشت.

الف) اواخر قرن نهم - یازدهم - ۱۵۰

ب) اوایل قرن یازدهم - دوازدهم - ۱۵۰

ج) اواخر یازدهم - دوازدهم - ۱۲۰

د) اواسط یازدهم - سیزدهم - ۲۳۰

۲- حکومت صفوی به شعرو در باری وبهایی نمی داد .

الف) توصیفی - عارفانه - عاشقانه

ب) عارفانه - عاشقانه

ج) مدحی - عارفانه

د) مدحی - عاشقانه

۳- شاعران عصر صفوی به علت تضاد حکومت صفوی با آموزه های عرفانی به موضوعاتی مثلوروی آور شدند .

الف) اندرز - مضمون آفرینی - باریک اندیشه

ب) توصیف - مضمون آفرینی - تمرکز بر ظواهر

ج) اندرز - توصیف - تمجید بزرگان

د) تمجید بزرگان - باریک اندیشه - اندرز

۴- شعر عصر صفوی از حوزه تصرفخارج شد و در دسترسقرار گرفت .

الف) شاعران آگاه به فنون ادبی - عامه

ب) عامه - شاعران آگاه به فنون ادبی

ج) شاعران سنت قصیده سرا - شاعران غزل سرا

د) شاعران غزل سرا - شاعران مدیحه سرا

۵- کدام گزینه از ویژگی های قلمرو زبانی شعر سبک هندی نیست؟

الف) زبان کوچه و بازار به شعر راه یافت واز این رو ، روح تازه ای در زبان شعر دمیده شد .

ب) زبان شعر سبک هندی ، زبانی واقع گرا قلمداد می شود زیرا زبان حقیقی مردم آن دوره است .

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷-۰۶

ج) ورود لغات مربوط به مذاهب و آداب و رسوم هندوان در حوزه شعر و ادب است.

د) شعر سبک هندی بیشتر در تک بیت خلاصه می شود.

۶- کدام گزینه در مورد سطح واژگانی از قلمرو زبانی شعر سبک هندی درست است؟

الف) مختصات سبک خراسانی به حیات خود ادامه داد و دایره واژگان قدیمی گسترده تر شد.

ب) واژگان فارسی قدیم بیشتر معمول شد واز میزان استفاده واژگان عربی و ترکی کاسته شد.

ج) دایره واژگان شعر گسترش یافت و بسیاری از لغات ادبی قدیم از صحنہ شعر رخت بر بست.

د) کاربرد واژگان عربی و مغولی افزایش یافت و در واقع زبان سبک هندی زبان جدید فارسی شد.

۷- گزینه درست در مورد ویژگی های قلمرو زبانی شعر سبک هندی را مشخص کنید.

الف) توجه به مباحث عرفانی و دینی در شعر سبک هندی.

ب) مختصات سبکی شعر دوره خراسانی در این شعر حذف شده است.

ج) پالایش واژگان و لغات غیر فارسی در شعر سبک هندی.

د) افزایش کاربرد واژگان عربی در شعر این دوره.

۸- زبان شعر سبک هندی زبانی واقع گراست زیرا

الف) با فرهنگ های مختلف آمیخته شده است.

ب) توجه شاعران به آرایه ها و نکات بلاغی افزایش یافته بود.

ج) در حوزه اختیار شاعران فرهیخته و آگاه بود.

د) زبان حقیقی مردم آن دوره بود.

۹- در شعر سبک هندی به دلیل کم توجهی شاعران کوچه و بازار به آرایه های ادبی، بیان و بدیع به صورت استفاده شده است.

الف) ناشیانه - تصادفی

ب) طبیعی - ناشیانه

ج) تصادفی - ماهرانه

د) طبیعی - تصادفی

۱۰- قالب شعری ظاهرا مسلط در دوره هندی، چه قالبی است؟

د) مفرد

ج) مثنوی

ب) قصیده

الف) غزل

۱۱- قالب حقیقی شعر شاعر هندی کدام است؟

د) قصیده

ج) مثنوی

ب) مفرد

الف) غزل

۱۲- شعر سبک هندی شعری است نه

- الف) صورت گرا - معنی گرا
 ج) معنی گرا - صورت گرا
- ۱۳ - کار شاعران سبک هندی ترجمه مطالبو.....و..... گذشتگان به بیان سبک هندی است.
- الف) فلسفی - عرفانی - غنایی
 ج) عرفانی - علمی - دینی
- ۱۴ - کدام گزینه مربوط به نشر کتابهای دوره هندی است ؟
- الف) ساده ب) مصنوع ج) بینابین د) هر سه مورد الف ، ب ، ج
- ۱۵ - کدام آثار همگی جزء کتاب های نشر در نوع ساده از سبک هندی هستند ؟
- الف) عالم آرای عباسی - احسن التواریخ - اخلاق الاشراف
 ب) دارا شکوه - بدایع الواقع - هفت اقلیم
 ج) دارا شکوه - اخلاق الاشراف - حبیب السیر
 د) هفت اقلیم - موش و گریه - بدایع الواقع
- ۱۶ - در دوران صفویه از نشر مصنوع برایاستفاده می شد .
- الف) فرمان ها و احکام دینی و منشآت
 ب) منشآت ، دیباچه کتاب ها و منابع دینی
 ج) منابع دینی ، قوانین حکومتی و احکام دینی
 د) فرمان ها ، منشآت و دیباچه کتاب ها
- ۱۷ - از نمونه های معروف نشر بینابین می توانو..... را نام برد .
- الف) حبیب السیر - احسن التواریخ
 ب) هفت اقلیم - عالم آرای عباسی
 ج) حبیب السیر - هفت اقلیم
 د) احسن التواریخ - عالم آرای عباسی
- ۱۸ - کدام گزینه جزء ویژگی های قلمرو زبانی نثر سبک هندی نیست .
- الف) آوردن جملات طولانی - فراوانی واژگان ترکی و مغولی
 ب) کاربرد وجه وصفی - در آمیختگی نظم و نثر
 ج) مطابقت صفت و موصوف - آوردن تتابع اضافات در مقام تمجید و تعارف
 د) عدم تطبیق صفت و موصوف - پالایش علایم جمع عربی

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

پاسخنامه پرسش های چهار گزینه ای درس دهم علوم وفنون ادبی ۲:

- ۱- گزینه «ب»
- ۲- گزینه «د»
- ۳- گزینه «الف»
- ۴- گزینه «الف»
- ۵- گزینه «د»
- ۶- گزینه «ج»
- ۷- گزینه «ب»
- ۸- گزینه «د»
- ۹- گزینه «د»
- ۱۰- گزینه «الف»
- ۱۱- گزینه «ب»
- ۱۲- گزینه «ج»
- ۱۳- گزینه «الف»
- ۱۴- گزینه «د»
- ۱۵- گزینه «ب»
- ۱۶- گزینه «د»
- ۱۷- گزینه «الف»
- ۱۸- گزینه «د»

پرسش های تشریحی درس یازدهم علوم وفنون ادبی ۲:

طرح سوالات: اعظم قره داغی - منطقه میانه

- ۱- یا یه ی آوایی عبارت «همدم» را مشخص کنید ۰/۲۵
- ۲- هرگاه یک مصراع به دوپاره تقسیم شود و موسیقی واهنگ پاره دوم همان موسیقی پاره نخست باشد به

آن وزن می گوییم ۰/ ۲۵

۳- وزن کدام یک از ابیات زیر دوری است؟ ۰/۲۵

الف) دل می رود زدستم صاحب دلان خدارا
دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا

ب) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار
کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من
است

۴- مصروع «بدان گه که خیزد خروش خروس» از تکرار کدام وزن تشکیل شده است؟ ۰/۲۵

۵- در وزن های دو لختی هجای پایان نیم مصروع چگونه است؟ ۰/۲۵

۶- خوشه های هجایی کدام گزینه با مصروع «آمدخورشید ما باز به برج حمل» یکسان است؟ ۰/۲۵

الف) این عمر به ابر نوبهاران ماند
ب) سلسله موی دوست حلقه‌ی دام بلاست

۷- خوشه های هجایی عبارات زیر را بنویسید ۰/۵

کبوتر :

۸- وزن هجایی خوشه های هجایی زیر را بنویسید ۰/۵

الف) -- u - :
ب) - - u - :

۹- یا یه‌ی آوایی عبارات «باران» را مشخص کنید ۰/۵

۱۰- وزن مصروع «الهی سینه‌ای ده آتش افروز» را مشخص کنید ۰/۵

۱۱- برش های هجایی «دسته هجای سه تایی» و «دسته هجای چهارتایی» رادر نمونه های زیر مشخص کنید ۵٪

الف) نکوهش مکن چرخ نیلوفری را

ب) عشق تو بربود ز من مایه‌ی مایی و منی

۱۲- واژه‌ای بنویسید که هم وزن کلمه «هم نفس» باشد ۰/۵

۱۳- خوشه های هجایی کدام یک از مصروع های زیر با مصروع «ای صبح شب نشینان جانم به طاقت آمد» برابر است ۰/۵؟

الف) کشتی شکستگانیم ای باد شرطه برخیز

ب) تو را آن به که روی خود ز مشتاقان بپوشانی

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۴- نام خوشه های آوایی مصرع «هان ای دل عبرت بین از دیده عبرکن هان» را مشخص کنید ۵/۰

۱۵- بیت «غلام همت آنم که زیر چرخ کبود ز هر چه رنگ تعلق پذیرد آزادست» را از نظر فکری تحلیل کنید ۰/۷۵

۱۶- در بیت زیر یک استعاره و دو تشییه را مشخص کنید ۰/۷۵

«دست از مس وجود چو چو مردان ره بشوی تا کمیمای عشق بیابی و زر شوی»

۱۷- پایه های آوایی، وزن و خوشه های هجایی بیت زیر را بنویسید:

«بگفت از جان شیرینم فزونست بگفت از شیرین بر تو چونست»

۱۸- پایه های آوایی بیت زیر را مشخص کنید و با ذکر دلیل بنویسید که چرا بیت زیر دارای وزن همسان دولختی است ۱.

«صبح بر آمد ز کوه چون مه نخسب ز چاه ماه بر آمد به صبح چون دم ماهی ز آب»

پاسخ سوالات تشریحی درس یازدهم علوم و فنون ادبی ۲:

۱- هم / دم

۲- دوری

۳- الف

۴- فعلون

۵- تابع قوانین هجای پایان مصرع

۶- ب

۷- ع - ع - ع - ع - ع - ع - ع

۸- الف) مسفتحان ۰/۲۵ ب) فاعلاتن ۰/۲۵

۹- با / ران ۰/۵

۱۰- مفاعیلن - مفاعیلن - فعلون

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی

- ۱۱-الف) سه تایی ۰/۲۵ ب) چهارتایی ۰/۲۵

۱۲- ساربان یا هر مثال درست دیگر ۰/۵

۱۳- الف ۰/۵

۱۴- مفعول - مفاعیل ۰/۵

۱۵- عدم وابستگی به تعلقات مادی و اهمیت انسان وارسته (هر تحلیل درست دانش آموز) ۰/۷۵

۱۶- زر استعاره از وجود با ارزش ۰/۲۵ وجود به مس ۰/۲۵ و عشق به کیمیا ۰/۲۵ تشبیه شده است .

۱۸- ب / گف / اتا / عشن / اق / شی ارین / ابر / ات / چو / نست ۰/۲۵

۰/۲۵ _ _ u / _ _ u / _ _ _ U

ب / گف / تز / جا / ن / شی / اری / نم / ف / زو / نست ۰/۲۵

۰/۲۵ _ _ u / _ _ _ u / _ _ _ U

فعلن مفاعیل مفاعیل

سوالات چهار گزینه ای درس یازدهم علوم و فنون ۲ :

- ۱- کدام یک از واژگان زیربا عبارت «کلماتی» هموزن است؟

۱- متواضع ۲- نامهربان ۳- سلامتی ۴- وطن پرست

۲- پایه‌های آوایی کدام عبارت برابر با وزن «مفتولن» می‌باشد؟

۱- نون و قلم ۲- کاروانان ۳- پشتیبان ۴- دنیا پرست

۳- خوش‌های هجایی کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

۱- تو را آن به که روی خود ز مشتاقان بپوشانی ۲- دل بر دلدار رفت جان بر جانانه شد ۳- که شادی جهان گیری غم لشکر نمی‌ارزد

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۳-مرا مهر سیه چشمان ز سر بیرون نخواهد شد
قضای آسمان است این و دیگرگون نخواهد شد

۴-اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را
به حال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را

۴-خوشه های هجایی بیت «زخاک من اگر گندم برآید» در کدام گزینه درست نشان داده شده است؟
از آن گرنان پزی مستی فزاید

-۲ *U / _ _ U / _ _ U*
-۴ *_ _ U / _ _ U / _ _ U*

-۱ *_ U _ / _ U _ / _ U _*
-۳ *_ _ U / _ _ U / _ _ U*

۵-وزن بیت «آینه ار نقش تو بنمود راست درست آمده است؟
خود شکن آیینه شکستن خطاست» در کدام گزینه

۱-مفتول ، مفتولن ، مفتول
۲-فاعلاتن ، فاعلاتن ، فاعلن

۳-مفتولن ، مفتولن ، فعولن
۴-مفتولن ، مفتولن ، فاعلن

۶-کدام بیت از اوزان دوری نیست؟

ماه برآمد به صبح چون دم ماهی زآب
نیکی به جای یاران فرصت شمار یار
نه شبنم که خون از لبم می تراود
درمان نکردند مسکین غریبان

۱-صبح برآمد ز کوه چون مه نخشب ز چاه
۲-ده روزه مهر گردون افسانه است و افسون
۳-الفبای درد از لبم می تراود

۴-چندان که گفتم غم با طبیبان

۷-علایم زیر :

«*ل ل ل ل ل ل ل ل ل ل*» خوشه های هجایی کدام مصروع است؟

۱-باز این چه شورش است که در خلق عالم است؟

۲-تومرا جان وجهانی چه کنم جان وجهان را؟

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۳- زاهد خلوت نشین دوش به میخانه شد

۴- غزل گفتی و در سفتی بیا و خوش بخوان حافظ !

۸- کدام بیت از اوزان دوری نیست؟

۱- جهان فرتوت باز جوانی از سر گرفت

۲- از نظرت کجا رود ور برود تو همراهی

۳- چندان که گفتم غم با طبیبان

۴- یار بی پرده از در و دیوار

۹- وزن همه واژه های زیریکسان است به جز

۴- آفریدن

۳- درنیابد

۲- روزگارم

۱- دریادلان

۱۰- کدام بیت منطبق یا خوشه های هجایی (فاعلاتن / فاعلن / فاعلن) می باشد ؟

۱- درهوایت بی قرارم روز و شب

۲- صوفی مجلس که دی جام و قدح می شکست

۱- سرزپایت برندارم روز و شب

۲- باز به یک جرعه می عاقل و فرزانه شد

۳- هست بود همه درست به تو

۴- غافل منشین نه وقت بازی است

۱۱- عالیم پایه های آوایی بیت زیر در کدام گزینه آمده است ؟

همه اسمند و تو جسمی، همه جمسند و تو روحی

نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند

۲- مفاعیلن / مفاعیلن / مفاعیلن / مفاعیلن

۱- فعالتن / فعالتن / فعالتن / فعالتن

۴- مفعول / فعالتن / مفعول / فعالتن

۳- فعالتن / فعالتن / فعالتن / فعالتن

۱۲- کدام یک از ابیات زیر از ارکان دولختی(متناوب) تشکیل نشده است ؟

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

- ماه بر آمد به صبح چون دم ماهی ز آب
دریاب ضعیفان را در وقت توانایی
درمان نکردن مسکین طبیبان
نا مور شو به فتوت چو خلیل
- من و ساقی به هم سازیم و بنیادش براندازیم
کفرش همه ایمان شد تا باد چنین بادا
که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها
هواداران کویش را چو جان خویشتن دارم
- ز چه این بهشت پر گل ، به رواق ما گشودی؟
- تفصیل‌ها پنهان شده در پرده اجمال‌ها
باد خنک از جانب خوارزم روان است
برون کن ز سر باد و خیره‌سری را
بگفت از دل تو می‌گوئی من از جان
- به کجا روم زدستت که نمی‌دهی مجالی
زحمت برد او تا طلبی‌یدش
- ۱- صبح بر آمد ز کوه چون مه نخشب ز چاه
۲- دائم گل این بستان شاداب نمی‌ماند
۳- چندان که گفتم غم با طبیبان
۴- بت خود را بشکن خوار و ذلیل
۱۳- وزن کدام بیت با ابیات دیگریکسان نیست؟
- ۱- اگر غم لشکر انگیزد که خون عاشقان ریزد
۲- معشوقه به سامان شد تا باد چنین بادا
۳- الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها
۴- مرا عهدیست با جانان که تا جان در بدن دارم
- ۱۴- در کدام بیت هجای پایانی نیم مصراع تابع قوانین هجای پایان مصراع است؟
۱- ای همه هستی ز تو پیدا شده
۲- ای مسلمانان فغان از جور چرخ چنبری
۳- دل می‌رود زدستم صاحب دلان خدارا
۴- اگرت قرار این بود ، نوازی ام به جودی
- ۱۵- کدام بیت منطبق با وزن (مفهول مفاعیل مفاعیل فعلون) است؟
- ۱- ای دفتر حسن تورا فهرست خط و حال‌ها
۲- خیزید و خز آرید که هنگام خزان است
۳- نکوهش مکن چرخ نیلوفری را
۴- بگفت از دل شدی عاشق بدین سان؟
- ۱۶- وزن کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟
- ۱- بسم از هوا گرفتن که پری نماید و بالی
۲- باده چو خورد او خامش کرد او

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

- ۳- جهان فرتوت باز جوانی از سر گرفت
به سر زیاقوت سرخ شقایق افسر گرفت
- ۴- بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم
فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو در اندازیم
- ۱۷- همه ابیات از یک نوع خوشه های هجایی اند به جز گزینه
.....
- ۱- عشق تو برابر بود زمان مایه‌ی مایی و منی
خود نبود عشق تو را چاره ز بی خویشتنی
- ۲- چه آسان می‌نمود اول غم دریا به بوی سود
غلط کردم که این طوفان به صد گوهر نمی‌ارزد
- ۳- شراب لعل و جای امن و یار مهربان ساقی
دلا کی به شود کارت اگر اکنون نخواهد شد
- ۴- بدہ ساقی می باقی که در جنت نخواهی یافت
کنار آب رکن آباد و گلگشت مصلا را

پاسخ سوالات تستی درس بازدهم علوم وفنون ۲ :

- ۱- (۱)
- ۱- (۲)
- ۲- (۳)
- ۴- (۴)
- ۴- (۵)
- ۳- (۶)
- ۲- (۷)
- ۴- (۸)
- ۱- (۹)
- ۱- (۱۰)
- ۱- (۱۱)
- ۴- (۱۲)
- ۲- (۱۳)
- ۴- (۱۴)
- ۲- (۱۵)
- ۴- (۱۶)
- ۱- (۱۷)

سوالات تشریحی درس دوازدهم علوم وفنون ۲

۱- کنایه بر بنیاد اصل استوار است .

۲- استعاره بر بنیاد استوار است .

۳- مفهوم کنایی بخش مشخص شده از بیت زیر را بنویسید:

« هر که در مزرع دل ؛ تخم وفا سبز نکرد زرد رویی کشد از حاصل خود وقت درو .»

۴- کنایه به کار رفته در کدام بیت به معنای بی رونق کردن است ؟

الف) همت مردانه می خواهد گذشتن از جهان یوسفی باید که بازار زلیخا بشکند

ب) از مكافات عمل غافل مشو گندم از گندم بروید جو زجو

۵- کدام گزینه از کنایات زیر ، برای بیان کنایی « اقدامی نکردن » به کار می رود ؟

الف) سخن دهان به دهان می گشت .
ب) دست روی دست گذاشته است .

۶- کدام گزینه تفاوت « کنایه » و « استعاره » را به درستی بیان می کند ؟

الف) معمولا استعاره در « واژه » روی می دهد و کنایه در ساختار کلام روی می دهد .

ب) معمولا کنایه در « واژه » روی می دهد و استعاره در ساختار کلام روی می دهد .

۷- مفهوم کنایی کدام گزینه نادرست است؟ صورت درست آن را بنویسید .

الف) فلانی دست به جیب است : خیرو بخشنده

ب) وز دست تو هیچ دست بالاتر نیست : مكافات عمل

۸- معنی کنایی « می خواهید بروید آسمان شوربا بیاورید؟ » را بنویسید .

۹- مفهوم کنایی را در مصرع « دل به دنیا درنبنده هوشیار » بیابید .

۱۰- در بیت زیر مفهوم کنایی قسمت مشخص شده را بنویسید .

همی رای شمشیر و تیر آیدش

هنوز از دهن بوی شیر آیدش

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷۰-۹۶

۱۱- در بیت زیر ، کنایه کدام است ؟ معنای آن چیست ؟

» زاغی از آنجا که فراغی گزید رخت خود از باعث به راغی کشید «

۱۲- هر کدام از « کنایات » زیر ، برای بیان چه مقصودی به کار می رود ؟

الف) خاله ام نمی دانست در کجا ریشه بدواند ؟

ب) فردا غبار کالبدت بر هوا رود .

۱۳- در بیت زیر کنایه را مشخص کنید و مفهوم آن را بیان کنید . ۰/۷۵

به کس مگوی که پایم به سنگ عشق برآمد که عیب گیرد و گوید چرا به فرق نپویی

۱۴- مفهوم کنایی ابیات زیر را بیابید و بنویسید ؟ ۰/۷۵

الف) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته ات به دو دست دعا نگه دارد :

ب) در هر طرف ز خیل حوادث، کمین گهی است زان رو عنان گستته دواند سوار عمر:

ج) نقشی بر آب می زنم از گریه حالیا تاکی شود قرین حقیقت ، مجاز ما :

۱۵- هر یک از توضیحات گروه « ب » به مفهوم کنایی کدام یک از موارد گروه « الف » اشاره میکند ؟ آن را با فلش نشان دهید . (در گروه ب یک مورد اضافی می باشد) ۰/۷۵

الف گروه	ب گروه
پیشانی برخاک نهادن	شکست دادن
سر زیر سنگ آوردن	نازوغرور داشتن
دامن کشان بر زمین رفتن	فروتنی داشتن
.....	عبدت کردن

۱۶- کنایه را تعریف کنید و مثالی برای آن بیاورید . ۰/۷۵

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

۱۷- در بیت های زیر « کنایه » را بیابید و مفهوم هر کنایه را بنویسید.
که ای خواجه دستم ز دامن بدار
الف) چو بشنید بیچاره بگریست زار

ب) بگفت اندازم این سر زیر پایش
۱۸- مجازو کنایه را باهم مقایسه کنید:

پاسخ سوالات تشریحی درس دوازدهم علوم وفنون ادبی ۲:

اعظم قره داغی - میانه

- ۱- مجاورت ۰/۲۵
- ۲- مشاهدت ۰/۲۵
- ۳- کنایه از شرمندگی ۰/۲۵
- ۴- الف) ۰/۲۵
- ۵- ب) ۰/۲۵
- ۶- الف) ۰/۲۵
- ۷- ب) ۰/۲۵ قدرتمندی ۰/۲۵
- ۸- قدبلند بودن ۰/۵
- ۹- عدم وابستگی ۰/۵
- ۱۰- بی تجربه بودن ۰/۵
- ۱۱- رخت کشید ۰/۲۵ . کنایه از نقل مکان کردن . ۰/۲۵
- ۱۲- الف) ساکن شود ۰/۲۵ ب) مردن ۰/۲۵
- ۱۳- پایم به سنگ عشق برآمد ۰/۲۵ - گرفتار بلا شدن ۰/۵
- ۱۴- الف) مرتكب گناه شدن ۰/۲۵ ب) عمر سریع می گذرد ۰/۲۵ ج) کار بیهوده ۰/۲۵
- ۱۵- پیشانی برخاک نهادن: عبادت کردن ۰/۲۵ - سر زیر سنگ آوردن : شکست دادن ۰/۲۵ - دامن کشان بر زمین رفتن : نازوغرور داشتن ۰/۲۵
- ۱۶- کنایه واژه یا عبارتی است که معنای نزدیک و ظاهری آن موردنظر نیست و معنای دور ان مد نظر است ۰/۵ مانند دست فلانی کج است یعنی دزد است (و یا هر مثال درست دیگر) ۰/۲۵
- ۱۷- الف) دستم ز دامن بدار: مرا رها کن ۰/۵ ب) اندازم این سر زیر پایش : فداکردن جان ۰/۵
- ۱۸- در مجاز فقط معنی غیر حقیقی قابل دریافت است اما در کنایه هردو معنی دور و نزدیک دریافت می شود ولی معنی دور مدنظر است . ۱

سوالات چهار گزینه‌ای درس دوازدهم علوم وفنون ادبی ۲ :

- ۱- آرایه‌های کدام گزینه درباره بیت زیر صدق می‌کند ؟
- زان رو عنان گستته دواند سوار عمر «
- ۱) تضاد، تلمیع
۲) کنایه، تشبيه
۳) مراعات نظیر، مجاز
۴) جناس ،
- ۲- آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه همگی درست است ؟
- دست کوته نکند تا نکند بنیادم»
- ۱) تضاد ، واج آرایی، کنایه
۲) کنایه ، تشبيه، مجاز
۳) کنایه، تشبيه ، استعاره
۴) واج آرایی، جناس، استعاره
- ۳- کدام آرایه در بیت زیر وجود ندارد ؟
- چو خامه هر که حدیث دل برآورد به زبان
- ۱) کنایه
۲). تلمیع
۳). جناس
۴) .تشبيه
- ۴- آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه همگی درست است ؟
- آزاده من که از همه عالم بریده ام «
- ۱) کنایه، واج آرایی، استعاره
۲) جناس، کنایه، حس آمیزی
۳) کنایه، ایهام، مجاز
۴) تشبيه، اغراق، حس آمیزی
- ۵- کدام آرایه ادبی در بیت زیر نیامده است ؟
- آن پریزاد که راه دل مجنون زده است «
- ۱). تشخیص
۲). تلمیح
۳) تشبيه
۴) کنایه
- ۶- در کدام یک از گزینه‌های زیر «کنایه» به کار نرفته است.؟
- ۱) طالب لعل توام کان که به ظلمات افتاد
نکند در تو سنگ دل اثری
- ۲) آه سعدی اثر کند در سنگ

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۷-۰۶

ببوسد همی خاک در گاه را
که ای خواجه دستم ز دامن بدار

۳) بیامد که بیند مگر شاه را
۴) چو بشنید بیچاره بگریست زار

۷- آرایه‌های رو به روی کدام بیت، درست است؟

غنیمت است چنین شب که دوستان بینی (تناسب-ایهام)

۱) شب است و شاهد و شمع و شراب و

چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان (تشبیه-ایهام)

۲) ای نور چشم مستان در عین انتظارم

هر خون دل که خوردم از دیده‌ام روان شد (تشخیص-کنایه)

۳) هر دوستی که کردم تأثیر دشمنی داد

آتشی آید بسو زد خلق را

۴) گرنبندی زین سخن تو حلق را

(جناس-کنایه)

۸- آرایه‌های مذکور در بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«سلسه موی دوست حلقه دام بلاست هر که درین حلقه نیست فارغ از این ماجراست»

(۴) ۳) کنایه ، حس آمیزی

۲) ایهام ، اغراق

۱) جناس ، تضمین

تشبیه ، کنایه

۹- در بیت زیر همه آرایه‌ها به جز آمده است.

زبان آتشینم هست لیکن در نمی گیرد «

«میان گریه می خندم که چون شمع

۳- تشبیه

۲- حس آمیزی

۱- کنایه

۴- ایهام

۱۰- شاعر در کدام بیت از آرایه‌ی «کنایه» بهره‌ی بیشتری برده است؟

که سر به کوه و بیابان تو داده‌ای ما را

(۱) صبا به لطف بگو آن غزال رعناء را

۲) بر آشفت ایران و بر خاست گرد

نبرد

همی هر کسی کرد ساز

انگشت گزیدنی به یاران ماند

۳) ای دوست چنان بزی که بعداز مردن

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

- ۱) از تو به که نالم که دگر داور نیست
نیست
- ۲) در کدام گزینه آرایه‌ی «کنایه» به کار نرفته است؟
- ۳) به سوی بلوغ می خزد و آن گه تاج بر سرش نهادند
- ۴) جامه‌اش شولای عربانی است
- ۵) در حلقه زلف کعبه زد دست
- ۶) در کدام گزینه آرایه‌های «کنایه، جناس، واج آرایی» به کار رفته است؟
- ۷) هر که خواهد دیدنم گو در سخن بیند مرا
- ۸) تخت و نگین از دست اهریمن بگیرید
- ۹) ناچار خوشه چین بُود آنجا که خَرمن
- ۱۰) در سخن مخفی شدم مانند بو در برگ گل
- ۱۱) فرمان رسید این خانه از دشمن بگیرید
- ۱۲) ای پادشاه ، سایه ز درویش وا مگیر
است
- ۱۳) هنوز از دهن بوی شیر آیدش
آیدش
- ۱۴) شاعر در کدام بیت به مدد «مراعات نظیر، استعاره و تلمیح» دو کنایه پدید آورده است؟
- ۱۵) تو کرده جوشن غفلت هزار تو در بر
- ۱۶) چگونه تیر سخن کارگر تواند بود
- ۱۷) صد مُلک سلیمانیم در زیر نگین باشد
- ۱۸) که ایزد در بیابانت دهد باز
- ۱۹) آن جا که باد زهره ندارد خبر بری
- ۲۰) از لعل تو گر یا بهم انگشتتری زنهار
- ۲۱) تو نیکی می کن و در دجله انداز
- ۲۲) ای برق اگر به گوشه‌ی آن بام بگذری
- ۲۳) در کدام گزینه دو آرایه‌ی «مجاز و کنایه» وجود دارد؟
- ۲۴) از در درآمدی و من از خود به در شدم
- ۲۵) جهان دل نهاده بر این داستان
- ۲۶) خروشی برآمد زدشت و ز شهر
- ۲۷) هنگام تنگ‌دستی در عیش و کوش و مستی
- ۲۸) در کدام بیت دو کنایه به کار رفته است؟

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۹۶-۰۷

صاحب خبر بیامد و من بی خبر شدم

۱) گوشم به راه تا که خبر می دهد ز دوست

شکر کان محنث بی حد و شمار آخر شد

۲) در شمار ارچه نیاورد کسی حافظ را

کز نسیم مش بوی جوی مولیان آید همی

۳) خیز تا خاطر بدان ترک سمر قندی دهیم

به هریک ذره ای صد مهر تابان

۴) جهان را سر به سر آیینه می دان

۱۶- در کدام بیت آرایه های «مجاز، کنایه، تضاد» به کار رفته است؟.

بود چون دم صبح بر بستان

۱) نصیحت گری بر دل دوستان

انگشت گزیدنی به یاران ماند

۲) ای دوست چنان بزی که بعداز مردن

همه دشت، پیشش درم ریختند

۳) سواران لشگر، برانگیختند

بر آن چهر خندانش گریان شدند

۴) سراسر همه دشت بریان شدند

پاسخ سوالات چهار گزینه ای درس دوازدهم علوم و فنون ادبی ۲:

۱-۲

۲-۴

۳-۲

۴-۱

۵-۱

۶-۱

۷-۴

۴-(۸)

۲-(۹)

۲-(۱۰)

۴-(۱۱)

۴-(۱۲)

۲-(۱۳)

۲-(۱۴)

۱-(۱۵)

۴-(۱۶)

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی